

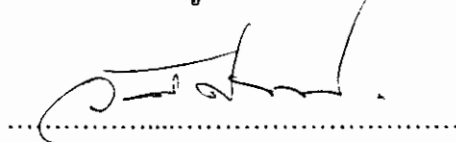
ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษา
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

สมัชชา หนูทอง

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2556
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยบูรพา

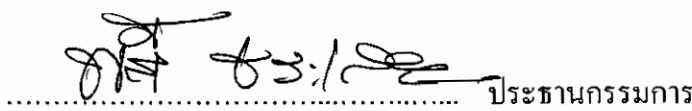
คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษทางการบริหารและคณะกรรมการควบคุมมาตรฐานวิชาปัญหาพิเศษทางการบริหาร ได้พิจารณาปัญหาพิเศษของ สมัชชา หนูทอง ฉบับนี้ แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษทางการบริหาร

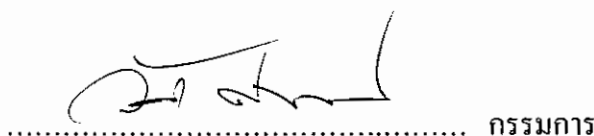

(ดร.วัลลภ ศัพท์พันธุ์)

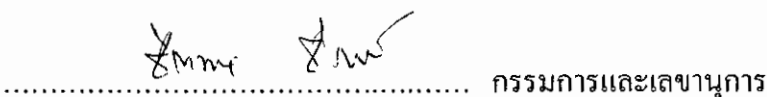
คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานปัญหาพิเศษทางการบริหาร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ ธาระเสนา)

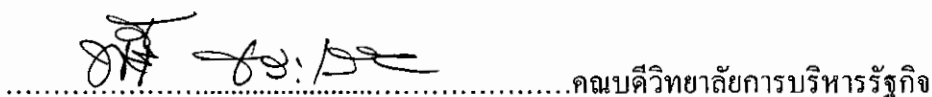

(ดร.วัลลภ ศัพท์พันธุ์)

(อาจารย์ชิตพล ชัยมะตัน)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจอนุมัติให้รับปัญหาพิเศษฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ ธาระเสนา)

วันที่ 30 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2556

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาเรื่อง “ความรู้และพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” สำเร็จลงได้ด้วย ความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พัชนี ธรรมเสนา คณบดีวิทยาลัยบริหารรัฐกิจ ดร.วัลลภ ศัพท์พันธุ์ อาจารย์สุปราณี ธรรมพิทักษ์ รองคณบดี ฝ่ายวิชาการและวิจัย อาจารย์จิตพล ชัยมะดัน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาสระแก้ว และ นางสาวมะลิ สุขหอม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน ที่ปรึกษาในการจัดทำปัญหาพิเศษ ที่ให้กรอบแนวคิดทางการศึกษา คำแนะนำ ได้ช่วยเหลือและเสนอแนะและแก้ไขปัญหาในทุก ๆ ด้านของการทำปัญหาพิเศษส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจและคณาจารย์อื่น ๆ ทุกท่านที่กรุณา ประสิทธิ์ประสาทวิชา อำนวยความสะดวกในการศึกษาจนผู้ศึกษามีความรู้นำมาใช้ในการทำ ปัญหาพิเศษครั้งนี้เป็นอย่างดี

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ คณะผู้บริหาร ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์สนับสนุนและอำนวยความสะดวก สนับสนุน ด้านเอกสารต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดีในการศึกษาปัญหาพิเศษครั้งนี้ ผลการศึกษา ปัญหาพิเศษครั้งนี้ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อนิสิตและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ต่อไป

สุดท้ายนี้ขอมอบคุณความดีทั้งหมดของปัญหาพิเศษฉบับนี้แด่ บิดา มารดาและเพื่อน ๆ ของผู้ศึกษาที่ทำให้มีความสำเร็จในวันนี้

สมัชญา หนูทอง

54930190: สาขาวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: ความรู้/ พฤติกรรม/การจัดการขยะมูลฝอย/ ผู้นำท้องถิ่น/ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี. สมัชชา หนูทอง: ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูล
 ฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
 (WASTE MANAGEMENT KNOWLEDGE AND BEHAVIOR OF LEADERS: A CASE STUDY OF
 LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN SOI DAO DISTRICT, CHANTHABURI
 PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมปัญหาพิเศษ: วัลลภ ศัพท์พันธุ์, ปร.ค. 91 หน้า. ปี พ.ศ. 2556.

การศึกษาเรื่อง “ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษา
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้
 เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว
 จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วน
 ท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
 ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ
 ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มประชากร
 ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว
 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 156 คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์
 ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาคำถามและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น พบว่า
 ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระดับความรู้สูง และโดยรวมพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของ
 ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรม
 ในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่น
 มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป
 สูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุด
 เสียหายมาซ่อมแซม ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ส่วนด้านที่ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมใน
 การจัดการขยะมูลฝอยต่ำที่สุดคือ ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้
 ที่แตกต่างกัน พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน คือปฏิบัติเป็นบางครั้ง

54930190: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A. (GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: KNOWLEDGE/ BEHAVIOR/ WASTE MANAGEMENT/ LOCAL LEADER/ LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN SOI DAO DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE

SAMATCHAYA NUTHONG: WASTE MANAGEMENT KNOWLEDGE AND BEHAVIOR OF LEADERS: A CASE STUDY OF LOCAL ADMINISTRATIVE ORGANIZATIONS IN SOI DAO DISTRICT, CHANTHABURI PROVINCE. ADVISOR: VALLOP SUPPAN, Ph.D., 91 P., 2013.

This study aims 1) to evaluate level of waste management knowledge of leaders of local administrative organizations in Soi Dao District, Chanthaburi Province, 2) to examine waste management behavior of the studied leaders, and 3) to compare waste management behavior of leaders of the studied administrative organizations classified by sex, age, educational level, occupation, salary, and level of waste management knowledge. The samples are consisted of 156 leaders of local administrative organizations in Soi Dao District. Questionnaire is used as data collecting tool and statistics used for data analysis are frequency, percentage, mean, standard deviation, and compare mean.

The findings show that the majority of the studied leaders are well-educated and overview of waste management practice is rated in “occasional” level. When considering by aspect, it is found that the aspect of recycle is rated the highest followed by reduction, repairing, rejection, and reuse, respectively.

The comparison of behavior shows no difference of waste management behavior which is rated in “occasional” level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่ออังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ชยะมูลฝอย	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้.....	22
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม	28
อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	33
สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่ อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ประชากร	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
เกณฑ์การแปรผล.....	47
4 ผลการวิจัย	48
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้การจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	51
ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ของ ผู้นำท้องถิ่น.....	54
ตอนที่ 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี	60
5 อภิปรายและสรุปผล	72
สรุปผลการวิจัย	72
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ	78
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	84
ประวัติย่อของผู้วิจัย	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 49
2	จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ... 51
3	การจัดกลุ่มความรู้ของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย 53
4	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย..... 54
5	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ 55
6	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการนำขยะมูลฝอยวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม 56
7	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป..... 57
8	จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก 58
9	ข้อมูลระดับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 5 ด้าน 59
10	การเปรียบเทียบเพศกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย..... 60
11	การเปรียบเทียบอายุกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย..... 62
12	การเปรียบเทียบระดับการศึกษากับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย 64
13	การเปรียบเทียบอาชีพกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย 66

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	การเปรียบเทียบรายได้กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย	68
15	การเปรียบเทียบความรู้กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย.....	70

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เนื่องจากส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีหลายประการ เช่น มลพิษต่าง ๆ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของมนุษย์เป็นปัญหาที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวมักง่ายและขาดระเบียบวินัย รวมถึงการขยายตัวของชุมชนและความหนาแน่นของประชากร เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ ตลอดจนลักษณะนิสัยการบริโภคของประชาชนในปัจจุบันก่อให้เกิดอัตราการเพิ่มของปริมาณของขยะมูลฝอยมากขึ้นไม่ว่าจะมาจากการใช้สิ่งของในชีวิตประจำวันของประชาชนที่เป็นทางทำให้บ้านเมืองไม่สวยงามและสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ (ยูพา อยู่ยี่น, อิมรอน มะลูลิ้ม และวลัยพร ชินศรี, 2553, หน้า 3)

ปัจจุบันวิทยาการก้าวหน้า ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วอัตราการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นเพื่อผลิตเครื่องอุปโภคบริโภค อาหาร ที่อยู่อาศัยเป็นเหตุให้เศษสิ่งเหลือใช้มีปริมาณมากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาของขยะมูลฝอย ขยะหรือมูลฝอย หรือของเสียเป็นเหตุสำคัญประการหนึ่งที่เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและมีผลต่อสุขภาพอนามัย มูลฝอยหรือของเสียกำลังมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกปีเพราะสาเหตุจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและทางอุตสาหกรรมนับเป็นปัญหาที่สำคัญของชุมชนซึ่งต้องจัดการและแก้ไขปริมาณกากของเสียและสารอันตราย ได้แก่ ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและสารพิษที่ปนเปื้อนอยู่ในแหล่งน้ำ ดินและอากาศ ตลอดจนบางส่วนตกค้างอยู่ในอาหาร ทำให้ประชาชนทั่วไปเสี่ยงต่ออันตรายจากการเป็นโรคต่าง ๆ เช่น โรคมะเร็ง และโรคผิดปกติทางพันธุกรรม เป็นต้น ขยะเป็นสิ่งที่คนเราไม่ต้องการเป็นสิ่งที่เรามองไม่เห็นค่าของขยะ เมื่อใช้แล้วก็ไม่ได้ใส่ใจกับขยะอาจจะเป็นด้วยเวลาและการทำงานในปัจจุบัน คือคนไม่ค่อยมีเวลาเอาใจใส่กับเรื่องขยะเท่าไร การจัดการขยะของชุมชนในปัจจุบันถึงไม่ได้มีการทิ้งหรือมีรูปแบบการจัดการเก็บขยะที่ถูกต้องวิธี

ในการจัดการรูปแบบการเก็บขยะมูลฝอยในชุมชนให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนนั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักเริ่มจากการทิ้งขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ควรมีการคัดแยกขยะก่อนที่จะทิ้งขยะชนิดใดที่สามารถนำกลับไปใช้ได้หรือสามารถแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ให้กับประชาชนและเป็นการรักษาและเป็นการสร้างสุขลักษณะนิสัย

ในการทิ้งขยะอย่างถูกวิธี (ชนกฤต บวกขุนทด, 2553, หน้า 1)

วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเป็นไปอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพก็คือ ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตรายและปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอย การสร้างจิตสำนึก และทัศนคติที่ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ณ แหล่งกำเนิด (ยุพา อยู่ยี่น และคณะ, 2553, หน้า 3)

ประเภทของขยะมูลฝอย (ชนกฤต บวกขุนทด, 2553, หน้า 2)

1. จำแนกตามพิษภัยที่เกิดขึ้นกับมนุษย์และสิ่งแวดล้อมมี 2 ประเภท คือ

1.1 ขยะทั่วไป (General Waste) หมายถึง ขยะมูลฝอยที่ไม่อันตราย ได้แก่

พวกเศษอาหาร เศษกระดาษ เศษผ้า พลาสติก เศษหญ้าและใบไม้ ฯลฯ

1.2 ขยะอันตราย (Hazardous Waste) เป็นขยะที่มีภัยต่อคนและสิ่งแวดล้อมอาจมีสารพิษ ติดไฟหรือระเบิดง่าย ปนเปื้อนเชื้อโรค เช่น ไฟแช็คแก๊ส กระจังเปรย์ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ หรืออาจเป็นพวกสำลีและผ้าพันแผลจากสถานพยาบาลที่มีเชื้อโรค

2. จำแนกตามลักษณะของขยะ มี 2 ประเภท คือ

2.1 ขยะเปียกหรือขยะสด (Garbage) มีความชื้นปนอยู่มากกว่าร้อยละ 50.00 จึงติดไฟได้ยากส่วนใหญ่ได้แก่ เศษอาหาร เศษผัก และผักผลไม้จากบ้านเรือน ร้านอาหารและตลาดสด รวมทั้งซากพืชและสัตว์ที่ยังไม่เน่าเปื่อย ขยะประเภทนี้จะทำให้เกิดกลิ่นเน่าเหม็นเนื่องจากแบคทีเรียย่อยสลายอินทรีย์สาร นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งเพาะเชื้อโรคโดยติดไปกับแมลงหนู และสัตว์อื่นที่มากดมหรือกินเป็นอาหาร

2.2 ขยะแห้ง (Rubbish) คือ สิ่งเหลือใช้ที่มีความชื้นอยู่น้อยจึงไม่ก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น จำแนกได้ 2 ชนิด คือ

2.2.1 ขยะที่เป็นเชื้อเพลิง เป็นพวกที่ติดไฟได้ เช่น เศษผ้า เศษกระดาษ หญ้าใบไม้ กิ่งไม้แห้ง

2.2.2 ขยะที่ไม่เป็นเชื้อเพลิง ได้แก่ เศษโลหะ เศษแก้วและเศษก้อนหิน

กรมควบคุมมลพิษ รายงานสถานการณ์ขยะประเทศไทยในปี 2548 มีขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้น 14.30 ล้านตัน หรือ 38,221 ตัน/วัน และยังมีการประมาณการว่า ในปี 2558 ขยะมูลฝอยจะเพิ่มขึ้นอีกเป็น 49,680 ตัน/วัน โดยปริมาณขยะที่เกิดขึ้น มาจากพื้นที่ในกรุงเทพฯ ประมาณ 8,291 ตัน/วัน คิดเป็น 21% ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ และเกิดขึ้นในเขตเทศบาลและเมืองพัทยา ประมาณ 12,635 ตัน/วัน หรือคิดเป็น 32% และเกิดขึ้นนอกเทศบาลในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ประมาณ 18,295 ตัน/วัน หรือคิดเป็น 47% ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ขณะที่มีการใช้

ประโยชน์จากการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ประมาณ 3.10 ล้านตัน หรือคิดเป็น 22% ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (สถานการณ์ขยะประเทศไทย, 2554)

อำเภอสอยดาวมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในพื้นที่ทั้งหมด 6 แห่ง ประกอบไปด้วย 1) องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน 2) องค์การบริหารส่วนตำบลปะตง 3) องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน 4) องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว 5) เทศบาลตำบลทับช้าง 6) เทศบาลตำบลทรายขาว รวมประชากรทั้งสิ้นประมาณ 63,804 คน มีปริมาณขยะมูลฝอย 47 ตันต่อวัน (องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนานเอกสารการประชุม, 2555, หน้า 11) และประชาชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองยังมีวิธีการจัดการกับขยะมูลฝอยในครัวเรือนและในพื้นที่ของตนเองยังไม่ถูกต้องมากนักโดยในครัวเรือนมีการจัดการขยะมูลฝอยกันเอง อาจจะใช้วิธีเผาหรือนำไปทิ้งตามแม่น้ำ ลำคลอง ข้างถนน หรือทิ้งตามถังขยะที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ชุมชนของตนเอง จัดเตรียมให้แต่การทิ้งขยะของชุมชนก็ยังไม่มีการแยกทิ้งตามลักษณะของขยะ เช่น ขยะเปียก ขยะแห้ง ขยะมีพิษและในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองก็ยังไม่ใช้วิธีการจัดการขยะมูลฝอยแบบฝังกลบซึ่งในปีหนึ่งต้องเสียบประมาณไม่ใช่น้อยที่นำมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย

ปี 2558 ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ความเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อำเภอสอยดาว มีพื้นที่ติดแนวเขตชายแดนระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา บริเวณตำบลทุ่งขนานและตำบลสะตอน และมีจุดผ่อนปรนในพื้นที่ จำนวน 1 แห่ง คือ จุดผ่อนปรนบ้านซันตารี ในเขตพื้นที่ตำบลทุ่งขนาน หมู่ที่ 2 บ้านซันตารี ตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และการเปิดการค้าเสรีหรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อย่างเต็มรูปแบบในปี 2558 ซึ่งจะส่งผลให้มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจในบริเวณชายแดนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งจะมีการขยายตัวของชุมชนเมืองเกิดขึ้นด้วยเช่นกัน ซึ่งสิ่งที่จะเกิดขึ้นเหล่านี้คาดว่าจะก่อให้เกิดปริมาณขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลเพิ่มมากขึ้นตามมาด้วย อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป็นอย่างมาก ถ้าประชาชนมีความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ดีและเหมาะสม

จากปัญหาที่เกิดขึ้นหรือที่จะเกิดขึ้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญในจุดนี้จึงได้ทำการศึกษาในเรื่องความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยมุ่งเน้นศึกษาในส่วนของ ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ที่แตกต่างกันเพราะ

เชื่อว่าถ้าผู้นำชุมชนมีความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะที่ดีและเหมาะสมก็จะบริหารจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนได้ดีและนำพาชุมชนไปในทิศทางที่ดีขึ้น

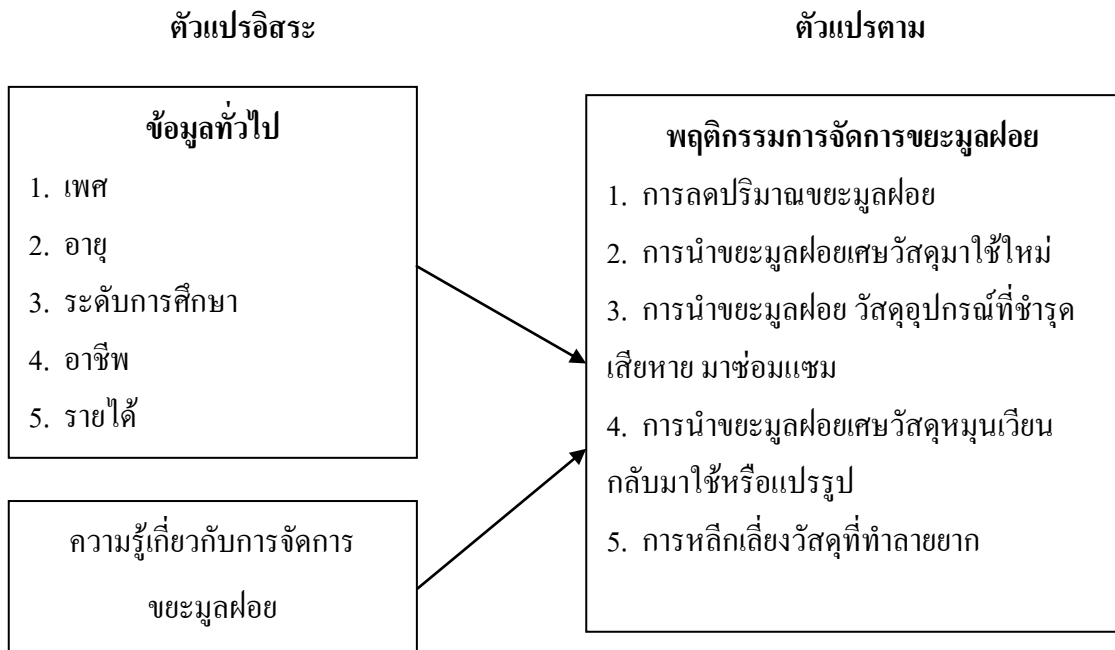
ในการจัดการขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนได้นั้น จะต้องอาศัยความรู้ พฤติกรรมและความร่วมมือจากประชาชนเป็นกำลังสำคัญ โดยเริ่มจากการทิ้งขยะมูลฝอยอย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและถูกสุขลักษณะ เช่น ควรมีการคัดแยกขยะเปียก ขยะแห้งเวลาทิ้งและให้มีการแยกขยะว่าขยะชนิดใดสามารถช่อมเพื่อนำกลับไปใช้ได้หรือขยะชนิดใดสามารถนำมาแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ให้กับตนเองได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิด โดยได้นำกรอบแนวคิด การลดปริมาณขยะมูลฝอย การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ การนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย มาซ่อมแซม การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยากมาจากแนวทางจัดการขยะมูลฝอย ของ กรมควบคุมมลภาวะ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรอบแนวคิดในการการศึกษาเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยในการวิจัยครั้งนี้จะทำการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ความรู้ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยหรือไม่ อย่างไร โดยมีตัวแปรอิสระและตัวแปรตามดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา: การศึกษาครั้งนี้จะมุ่งศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความรู้และพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยจะศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้อง

1. ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย
2. พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

ขอบเขตด้านพื้นที่: พื้นที่ศึกษาวิจัยในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยเลือกศึกษาจาก ผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่ จำนวน 156 คน เป็นตัวแทนในการตอบแบบสอบถาม

ขอบเขตด้านระยะเวลา: ศึกษาในช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน พฤศจิกายน 2555 ถึงมีนาคม 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

ขยะมูลฝอย หมายถึง เศษอาหาร เศษผัก และผักผลไม้จากบ้านเรือน ร้านจำหน่ายอาหาร และตลาดสด รวมทั้งซากพืชและสัตว์ที่ยังไม่เน่าเปื่อย เศษผ้า เศษกระดาษ หลุม ใบบนไม้ กิ่งไม้แห้ง เศษโลหะ เศษแก้วและเศษก้อนหิน

ความรู้ หมายถึง ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง การปฏิบัติหรือการกระทำของผู้นำท้องถิ่นที่แสดงออกโดยการ การลดปริมาณขยะมูลฝอย การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ การนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย มาซ่อมแซม การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก

1. การลดปริมาณขยะมูลฝอย หมายถึง วิธีการพยายามลดปริมาณขยะมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้น เช่น ใช้ตะกร้าใส่ของแทนถุงพลาสติก การลดปริมาณวัสดุเป็นการพยายามเลือกใช้สินค้าที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดใหญ่แทนบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก เพื่อลดปริมาณของบรรจุภัณฑ์ที่จะกลายเป็นขยะมูลฝอย การลดความเป็นพิษ เป็นหารเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม

2. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ หมายถึง การนำวัสดุมาใช้ใหม่หรือใช้ซ้ำใช้แล้วใช้อีก เช่น ขวดน้ำหวาน นำมาบรรจุน้ำดื่ม ขวดกาแฟที่หมดแล้ว นำมาใส่น้ำตาล คือ การพยายามใช้สิ่งของต่าง ๆ หลาย ๆ ครั้ง ก่อนที่จะทิ้งหรือเลือกใช้ของใหม่

3. การนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย มาซ่อมแซม หมายถึง การนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย ซึ่งจะทิ้งเป็นมูลฝอยมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น แก้ว

4. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป หมายถึง การนำวัสดุมาผ่านกระบวนการผลิตเป็นสินค้าใหม่ คือ การนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปตามกระบวนการของแต่ละประเภท เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจากเดิมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น พลาสติก กระดาษ ขวด โลหะต่าง ๆ นำกลับมาหลอมใหม่

5. การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก หมายถึง การหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ก่อให้เกิดมลพิษหรือวัสดุที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เช่น โฟม ปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยากหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตวัตถุประสงค์

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี (อบต. หุ้งขนาน, อบต. สะตอน, อบต. ปะตง, อบต. ทราชขาว, เทศบาลทับช้าง, เทศบาลทราชขาว)

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง นายกเทศมนตรี, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล, รองนายกเทศมนตรี รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล, ปลัดเทศบาล, ปลัดกองกิจการบริหารส่วนตำบล, สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้ประกอบการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ขยะมูลฝอย
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม
4. อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
5. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยเป็นปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง หากมีการจัดการไม่ดีแล้วจะทำให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ตามมามากมายขยะมูลฝอยนั้นนับวันจะเพิ่มมากขึ้นตามจำนวนประชากร ถ้าหากไม่มีการจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องและเหมาะสม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอยเกิดขึ้นตามมาอย่างแน่นอน ซึ่งปัญหาขยะมูลฝอยที่จะเกิดขึ้นมีผลกระทบโดยตรงต่อมนุษย์อย่างแน่นอน

ความหมายของขยะมูลฝอย

มีผู้ให้ความหมายของขยะมูลฝอยแตกต่างกันดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 116, 871)

ให้ความหมายของคำว่า ขยะและมูลฝอย ไว้ว่า ขยะ หมายถึง หยากเยื่อ มูลฝอย

มูลฝอย หมายถึง เศษสิ่งของที่ทิ้งแล้ว หยากเยื่อ เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง มูลสัตว์ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ให้ความหมายคำว่า มูลฝอย และสิ่งปฏิกูลไว้ว่า มูลฝอย หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร ถัง

มูลสัตว์หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น (ศูนย์บริการกฎหมายสาธารณสุข, 2535)

สิ่งปฏิกูล หมายความว่า อุจจาระ หรือปัสสาวะ และหมายความรวมถึง สิ่งอื่นใดซึ่งเป็น สิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (2546, หน้า 9) ให้ความหมายของคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง บรรดาสิ่งของต่าง ๆ ซึ่งในขณะนั้นคนไม่ต้องการและทิ้งไป ทั้งนี้รวมตลอดถึง เศษผ้า เศษอาหาร มูลสัตว์ ซากสัตว์ เศษปูนละอองและเศษวัสดุ สิ่งของที่เก็บกวาดจากเคหะสถาน อาคาร ถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ โรงงานอุตสาหกรรมและที่อื่น ๆ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2550, หน้า 3) ให้ความหมายของคำว่า ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลที่อยู่ในรูปแบบของแข็ง ซึ่งเกิดจากกิจกรรมของมนุษย์และสัตว์ ทั้งจากการบริโภค การผลิต การขบถ่าย การดำรงชีวิตและอื่น

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (2548, หน้า 6) ให้ความหมายไว้ว่า สิ่งปฏิกูล หมายถึง สิ่งสกปรก ของสกปรก ของเน่าเปื่อย อุจจาระหรือปัสสาวะ และหมายรวมถึงสิ่งอื่นใดซึ่งเป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น

ขยะมูลฝอย หมายถึง สิ่งเหลือใช้และสิ่งปฏิกูลที่อยู่ในรูปของแข็ง ซึ่งเกิดจากกิจกรรม ของมนุษย์และสัตว์ทั้งจากการบริโภค การผลิต การขบถ่าย การดำรงชีวิตและอื่น ๆ

ประเภทขยะมูลฝอย และแหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

ประเภทของขยะมูลฝอยจำแนกประเภทได้ดังนี้

1. ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ได้เช่น เศษไม้, ใบหญ้า, พลาสติก, กระดาษ, ผ้า, สิ่งทอ, ยาง ฯลฯ
2. ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ไม่ได้ ได้แก่ เศษโลหะ เหล็ก แก้ว กระจก เบ้าเหล็ก หิน ฯลฯ
3. ขยะมูลฝอยที่ไม่เป็นพิษหรือขยะมูลฝอยทั่วไป ได้แก่ ขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน ร้านค้า เช่น เศษอาหาร กระดาษ พลาสติก เปลือกและใบไม้ เป็นต้น
4. ขยะมูลฝอยที่เป็นพิษ ซึ่งเป็นอันตรายต่อสุขภาพและชีวิตมนุษย์ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ได้แก่ ของเสียที่มีส่วนประกอบของสารอันตรายหรือของเสียที่มีฤทธิ์กัดกร่อนหรือติดไฟง่าย หรือมีเชื้อโรค ติดต่อบะป่นอยู่ เช่น ซากถ่านไฟฉาย ซากแบตเตอรี่ ซากหลอดฟลูออเรสเซนต์ กากสารเคมี สัมฤทธิ์ และผ้าพันแผลจากโรงพยาบาล

แบ่งประเภทขยะมูลฝอยตามลักษณะของส่วนประกอบของขยะมูลฝอย มีประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. กระดาษ ถุงกระดาษ ก่อง ลัง เศษกระดาษจากสำนักงาน
2. พลาสติก มีความทนทานต่อการทำลายสูง วัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติก เช่น

ถูก ภาชนะ ของเด็กเล่น ของใช้

3. แก้ว วัสดุหรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากแก้ว เช่น ขวด หลอดไฟ เศษกระจก ฯลฯ
4. เศษอาหาร ผัก ผลไม้ ซึ่งเป็นสารประกอบอินทรีย์ย่อยสลายได้ง่ายเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ขยะเกิดกลิ่นเหม็น ส่งกลิ่นรบกวนหากไม่มีการเก็บขนออกจากแหล่งทิ้งทุกวัน
5. วัสดุสิ่งของต่าง ๆ ที่ทำมาจากเส้นใยธรรมชาติ และใยสังเคราะห์ เช่น ฝ้าย ไนลอน ขนสัตว์

ลินิน ฝ้าย

6. ยางและหนัง เช่น รองเท้า กระเป๋า บอลล์
7. ไม้ เศษเฟอร์นิเจอร์ โต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ
8. หิน กระจก กระจกและเปลือกหอย พวกนี้ไม่น่าเบื่อ พบมากในแหล่งก่อสร้างตึก

ที่ทุบทิ้ง

9. โลหะต่าง ๆ เช่น กระจัง ลวด สายไฟ ตาปู
10. อื่น ๆ ที่ไม่อาจจัดกลุ่มได้

แบ่งประเภทขยะตามแหล่งที่มา

1. ขยะมูลฝอยจากถนน (Street Refuse) ได้แก่ เศษสิ่งของต่าง ๆ ที่ปรากฏและกวาดจากถนน ตรอก ซอย เช่น เศษกระดาษ ผง ฝุ่น ใบไม้ พลาสติก อิฐ หิน ทราช กววด

2. ขยะมูลฝอยที่เกิดจากสิ่งที่เหลือจากการเผาไหม้ที่เรียกว่า ขี้เถ้า (Ashes) เช่น เถ้าที่เกิดจากเตาไฟ การเผาถ่าน ฯลฯ

3. ขยะมูลฝอยจากการก่อสร้าง (Construction Refuse) ได้แก่ เศษวัสดุก่อสร้างเช่น เศษไม้ เศษกระเบื้อง เศษปูน อิฐหัก ฯลฯ

4. ขยะมูลฝอยจากการรื้อถอนสิ่งก่อสร้าง (Demolition Refuse) ได้แก่ เศษสิ่งที่ไม่ต้องการที่เกิดจากการรื้อถอนอาคาร บ้านเรือนเก่า ฯลฯ

5. ซากสัตว์ (Dead Animal) จากสัตว์ตาย น่าเบื่อ เหม็น

6. ซากยานพาหนะ (Abandoned Vehicles) ทุกชนิดที่หมดสภาพใช้งานไม่ได้ รวมทั้งชิ้นส่วนประกอบ เช่น แบตเตอรี่ ยาง ฯลฯ

7. ขยะมูลฝอยจากโรงงานอุตสาหกรรม (Industrial Refuse) ได้แก่ เศษวัสดุที่เกิดจากการผลิต หรือขั้นตอนการผลิต

8. ขยะมูลฝอยประเภททำลายยาก (Hazardous Refuse) ได้แก่ ขยะมูลฝอยที่ต้องการใช้กรรมวิธีทำลายเป็นพิเศษ เช่น พลาสติก ฟิล์มถ่ายรูป กากแร่ธาตุต่าง ๆ

9. ขยะสด (Garbage)

10. ขยะแห้ง (Rubbish)

11. ขยะพิเศษ (Special Wastes)
12. ขยะใช้ซ้ำรูด (Buldy Wastes)
13. ขยะจากการกสิกรรม (Agricultural Wastes)
14. กากตะกอนของน้ำโสโครก (Sewage Treatment Residues)

ประเภทของขยะมูลฝอยที่สำนักรักษาความสะอาดของกรุงเทพมหานคร กล่าวไว้มี

3 ประเภทใหญ่ คือ

1. มูลฝอยเปียก ได้แก่ พวกเศษอาหาร เศษพืชผัก เปลือกผลไม้ อินทรีย์วัตถุที่สามารถย่อยสลายเนาเปื้อนง่าย มีความชื้นสูงและส่งกลิ่นเหม็นได้รวดเร็ว
2. มูลฝอยแห้ง ได้แก่ พวกเศษกระดาษ เศษผ้า แก้ว โลหะ ไม้ พลาสติก ยาง ฯลฯ ขยะมูลฝอย ชนิดนี้จะมีทั้งที่เผาไหม้ได้และเผาไหม้ไม่ได้ ขยะแห้ง เป็นขยะมูลฝอยที่สามารถลดปริมาณมูลฝอยที่จะต้องนำไปทำลายลงได้และถ้านำส่วนที่ใช้ประโยชน์ได้นี้ไปขายก็จะทำรายได้กลับคืนมา
3. ขยะมูลฝอยอันตราย มูลฝอยนี้ ได้แก่ ของเสียที่เป็นพิษ มีฤทธิ์กัดกร่อนและระเบิดได้ง่ายต้องใช้กรรมวิธีในการทำงานเป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นวัสดุที่มีอันตราย เช่น สารฆ่าแมลง ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ รถยนต์ หลอดไฟ สเปรย์ฉีดผม ฯลฯ

แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

แหล่งชุมชน กิจกรรมอุตสาหกรรม และกิจกรรมเกษตรจัดได้ว่าเป็นแหล่งกำเนิดของขยะมูลฝอยที่สำคัญ เมื่อประชากรเพิ่มขึ้นขยะมูลฝอยก็จะเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว ประกอบกับมีการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วก็ยิ่งทำให้มีขยะมูลฝอยใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ขยะมูลฝอยเหล่านี้ มีทั้งขยะมูลฝอยทั่วไปและของเสียอันตราย แต่ละประเภทมีลักษณะแตกต่างกัน ขยะเป็นสิ่งที่เหลือใช้ หรือสิ่งที่ไม่ต้องการอีกต่อไป สามารถแบ่งตามแหล่งกำเนิดได้ดังนี้

1. ของเสียจากอุตสาหกรรม ของเสียอันตรายทั่วประเทศไทย 73% มาจากระบบอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดการที่เหมาะสมโดยทิ้งกระจายอยู่ตามสิ่งแวดล้อมและทิ้งร่วมกับมูลฝอย รัฐบาลได้ก่อตั้งศูนย์กำจัดกากอุตสาหกรรมขึ้นแห่งแรกที่แขวงเสมาดำ เขตบางขุนเทียน เริ่มเปิดบริหารตั้งแต่ พ.ศ. 2531 ซึ่งก็เพียงสามารถกำจัดของเสียได้บางส่วน
2. ของเสียจากโรงพยาบาลและสถานศึกษาวิจัยของเสียจากโรงพยาบาลเป็นของเสียอันตรายอย่างยิ่ง เช่น ขยะติดเชื้อ เศษอวัยวะจากผู้ป่วยและการรักษาพยาบาล รวมทั้งของเสียที่ปนเปื้อนสารกัมมันตรังสี สารเคมีได้ทิ้งสู่สิ่งแวดล้อมโดยปะปนกับมูลฝอย สิ่งปฏิกูลเป็นการเพิ่มความเสี่ยงในการแพร่กระจายของเชื้อโรคและสารอันตราย
3. ของเสียจากภาคเกษตรกรรม เช่น ยาฆ่าแมลง ปุ๋ย มูลสัตว์ น้ำทิ้งจากการทำปศุสัตว์ ฯลฯ

4. ของเสียจากบ้านเรือนแหล่งชุมชน เช่น หลอดไฟ ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ แก้ว เศษอาหาร พลาสติก โลหะ หินไม้ กระเบื้อง ผนัง ยาง ฯลฯ
5. ของเสียจากสถานประกอบการในเมือง เช่น ภัตตาคาร ตลาดสด วัด สถานเริงรมย์
องค์ประกอบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงขยะมูลฝอย
ปริมาณและลักษณะของขยะมูลฝอยขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้
 1. ลักษณะชุมชนหรือที่ตั้งของท้องถิ่น ชุมชนการค้า (ตลาด ศูนย์การค้า) จะมีปริมาณขยะมูลฝอยมากกว่าชุมชนที่อยู่อาศัย ส่วนบริเวณเกษตรกรรมจะมีปริมาณขยะมูลฝอยอีกรูปแบบหนึ่ง
 2. ความหนาแน่นของประชากรในชุมชน บริเวณที่อยู่อาศัยหนาแน่นปริมาณขยะเก็บมากกว่าบริเวณที่มีประชากรอาศัยอยู่น้อย เช่น บริเวณ แฟลต คอนโดมิเนียม ทาวน์เฮาส์ ซึ่งมีผู้อาศัยหลายครอบครัวปริมาณขยะมีมาก
 3. ฤดูกาล มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณขยะเป็นอย่างมาก เช่น ฤดูที่ผลไม้มาก ปริมาณขยะมูลฝอยจำพวกเปลือก เม็ดของผลไม้จะมีมากเพราะเหลือจากการบริโภคของประชาชน ถ้าผลไม้ยังออกสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ยิ่งทำให้มีเปลือกและเศษผลไม้ทิ้งมากในปีนั้น
 4. สถานะเศรษฐกิจ ชุมชนที่มีฐานะดี ย่อมมีกำลังซื้อสินค้าสูงกว่าชุมชนที่มีฐานะเศรษฐกิจต่ำจึงมีขยะมูลฝอยมากตามไปด้วย ชุมชนที่มีฐานะเศรษฐกิจดีจะมีขยะมูลฝอยจากบรรจุภัณฑ์ เช่น กล่อง กระจป๋อง โฟม ถุงพลาสติก ส่วนพวกฐานะที่ไม่ดีมักเป็นเศษอาหาร เศษผัก
 5. อุปนิสัยของประชาชนในชุมชน ประชาชนที่มีอุปนิสัยรักษาความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยจะมีปริมาณขยะมูลฝอยในการเก็บขนมากกว่าเป็นประชาชนที่มีอุปนิสัยมักง่ายและไม่เป็นระเบียบ ซึ่งจะทิ้งขยะมูลฝอยกระจัดกระจาย ไม่รวบรวมเป็นที่เป็นทาง ปริมาณขยะมูลฝอยที่จะเก็บขนจึงน้อยลง แต่ไปมากอยู่ตามลำคลอง ถนนสาธารณะ ถนน ที่สาธารณะ เป็นต้น ตัวแปรอีกตัวหนึ่งคือ พฤติกรรมการบริโภคและค่านิยมของคนแต่ละกลุ่ม มีผลต่อลักษณะของขยะมูลฝอย เช่น กลุ่มวัยรุ่นนิยมอาหารกระป๋อง น้ำขวด อาหารใส่โฟม พลาสติก กล่องกระดาษ
 6. การจัดการบริการเก็บขยะมูลฝอย องค์ประกอบนี้ก็เป็นผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงปริมาณ ถ้าบริการเก็บขยะมูลฝอยไม่สม่ำเสมอประชาชนก็ไม่กล้านำขยะมูลฝอยออกมา ความไม่สะดวกในการจัดเก็บขยะมูลฝอย เพราะรถขนขยะมูลฝอยไม่สามารถเข้าชุมชนได้ เนื่องจากถนนหรือตรอก ซอยแคบมากต้องใช้ภาชนะขนถ่ายอีกทอดหนึ่งก็ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยเหลือจากการเก็บอีกมาก
 7. ความเจริญของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี เนื่องจากคนบริโภคอาหารสำเร็จรูปกันมากขึ้น ทั้งภาชนะฟุ่มเฟือย ขวด กระจป๋อง กล่อง ถุงพลาสติก ฯลฯ กันมาก

ผลกระทบจากขยะมูลฝอยต่อสิ่งแวดล้อม

ขยะ เศษวัสดุ ของเสีย มีปริมาณเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ เนื่องจากการขยายตัวของเมือง การพัฒนาเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกสบาย การอยู่อาศัยอย่างหนาแน่น หากใช้วิธีกำจัดที่ไม่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมก่อให้เกิดปัญหาตามมา

น้ำเสียจากกองขยะ (Leachate) มีความสกปรกสูง มีสภาพเป็นกรด มีเชื้อโรค หากน้ำจากขยะรั่วไหลปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมเป็นผลให้เกิดอันตรายและเกิดมลพิษในบริเวณที่ปนเปื้อน ดังในแหล่งทิ้งขยะของเทศบาลต่าง ๆ ที่เอาขยะไปเทกองไว้เป็นภูเขาขยะ น้ำจากขยะจะไหลซึมออกทางบริเวณข้างกอง ส่วนหนึ่งก็ซึมลงสู่ใต้ดินในที่สุดก็ไปปนเปื้อนกับน้ำใต้ดินเกิดปัญหาต่อสุขภาพอนามัยของชาวบ้านที่บริโภคน้ำ ถ้าน้ำจากกองขยะไหลซึมลงสู่แหล่งน้ำในบริเวณใกล้เคียงก็จะทำให้น้ำในแหล่งน้ำนั้นเน่าเสีย ถ้าปนเปื้อนมากถึงขนาดก็จะทำให้สัตว์น้ำต่าง ๆ เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา กบ เขียด พืชน้ำตายได้เพราะขาดออกซิเจนและขาดแสงแดดที่จะส่องผ่านน้ำ เนื่องจากน้ำมีสีดำหากน้ำมีขยะมีการปนเปื้อนลงในแหล่งน้ำที่ใช้เพื่อการอุปโภคบริโภคของ ชุมชนก็จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงคุณภาพน้ำมากขึ้น

ขยะมูลฝอยที่ทำให้เกิดมลพิษในอากาศ กองขยะมูลฝอยขนาดมหึมาของเทศบาลจะเกิดการหมัก โดยจุลินทรีย์ในกองขยะจะเกิดก๊าซต่าง ๆ เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม หากไม่มีการกำจัดก๊าซเหล่านี้อย่างเหมาะสม ก๊าซที่เกิดขึ้นได้แก่ มีเทน คาร์บอนไดออกไซด์ ไฮโดรเจนซัลไฟด์ (ก๊าซไข่เน่า) เป็นต้น และยังมีฝุ่นละอองจากกองขยะก่อให้เกิดปัญหากับระบบทางเดินหายใจ โรคผิวหนังแก่ประชาชนที่อยู่ในบริเวณ ใกล้เคียง

ขยะมูลฝอยก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์หลายประการ ดังต่อไปนี้

1. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลง และพาหะของโรค เนื่องจากเชื้อจุลินทรีย์ที่ปนเปื้อนมากับขยะมูลฝอยมีโอกาสที่จะขยายพันธุ์เพิ่มจำนวนมากยิ่งขึ้นได้เพราะขยะมูลฝอยมีทั้งความชื้นและสารอินทรีย์ที่จุลินทรีย์ใช้เป็นอาหาร ขยะพวกอินทรีย์ที่ทิ้งค้างไว้จะเกิดการเน่าเปื่อยกลายเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงวัน นอกจากนั้นพวกขยะมูลฝอยที่ปล่อยทิ้งไว้นาน ๆ จะเป็นที่อยู่อาศัยของหนู โดยหนูจะเข้ามาทำรังขยายพันธุ์เพราะมีทั้งอาหารและที่หลบซ่อน ดังนั้นขยะที่ขาดการเก็บรวบรวมและการกำจัดจึงทำให้เกิดเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ที่สำคัญของเชื้อโรค แมลงวัน หนู แมลงสาบ ซึ่งเป็นพาหะนำโรคสู่คน

2. เป็นบ่อเกิดของโรค เนื่องจากการเก็บรวบรวมและการกำจัดขยะมูลฝอยไม่ดีหรือปล่อยปละละเลยทำให้มีขยะมูลฝอยเหลือทิ้งค้างไว้ในชุมชนจะเป็นบ่อเกิดของเชื้อโรคต่าง ๆ เช่น ตับอักเสบบ เชื้อไทฟอยด์ เชื้อโรคอดส์ ฯลฯ เป็นแหล่งกำเนิดและอาหารของสัตว์ต่าง ๆ ที่เป็นพาหะ

นำโรคมารู้อัน เช่น แมลงวัน แมลงสาบและหนู เป็นต้น

3. ก่อให้เกิดความรำคาญ ขยะมูลฝอย การเก็บรวบรวมได้ไม่หมดก็จะเกิดกลิ่นรบกวน กระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน นอกจากนั้นฝุ่นละอองที่เกิดจากการเก็บรวบรวมการขนถ่ายและการกำจัดขยะมูลฝอยก็ยังคงเป็นเหตุรำคาญที่มักจะได้รับคำร้องเรียนจากประชาชนในชุมชน อยู่เสมอ อีกทั้งจุดจาดาน้ำขยะแขยง

4. ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ขยะมูลฝอยเป็นสาเหตุสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดมลพิษของน้ำ มลพิษของดินและมลพิษของอากาศ เนื่องจากขยะมูลฝอยส่วนที่ขาดการเก็บรวบรวม หรือไม่นำมากำจัดให้ถูกวิธี ปล่อยให้ทิ้งค้างไว้ในพื้นที่ของชุมชนเมื่อมีฝนตกลงมาจะไหลชะนำความสกปรกเชื้อโรค สารพิษจากขยะไหลลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำเกิดเน่าเสียได้และนอกจากนี้ ขยะมูลฝอยยังส่งผลกระทบต่อคุณภาพดิน ซึ่งจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของขยะมูลฝอย ถ้าขยะมีซากถ่านไฟฉาย ซากแบตเตอรี่ ซากหลอดฟลูออเรสเซนต์มากก็จะส่งผลกระทบต่อปริมาณ โลหะหนักพวกปรอท แคดเมียม ตะกั่วในดินมาก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ในดินและสารอินทรีย์ในขยะมูลฝอยเมื่อมีการย่อยสลายจะทำให้เกิดความเป็นกรดในดินและเมื่อฝนตกมาชะกองขยะมูลฝอยจะทำให้เน่าเสียจากกองขยะมูลฝอยไหลปนเปื้อนดินบริเวณรอบ ๆ ทำให้เกิดมลพิษของดินได้ การปนเปื้อนของดินยังเกิดจากการนำมูลฝอยไปฝังกลบหรือการขยักยกออกไปทิ้งทำให้ของเสียอันตรายปนเปื้อนในดิน ถ้ามีการเผาขยะมูลฝอยกลางแจ้งทำให้เกิดควันมีสารพิษทำให้คุณภาพของอากาศเสีย ส่วนมลพิษทางอากาศจากขยะมูลฝอยนั้น อาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากมลสารที่มีอยู่ในขยะมูลฝอยและพวกแก๊สหรือไอระเหยที่สำคัญก็คือ กลิ่นเหม็นที่เกิดจากการเน่าเปื่อยและสลายตัวของอินทรีย์เป็นส่วนใหญ่

5. ทำให้เกิดการเสี่ยงต่อสุขภาพ ขยะมูลฝอยที่ทิ้งและรวบรวมโดยขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขยะมูลฝอยพวกของเสียอันตราย ถ้าขาดการจัดการที่เหมาะสมย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้ง่าย เช่น โรคทางเดินอาหารที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรียที่มีแมลงวันเป็นพาหะหรือได้รับสารพิษที่มากับของเสียอันตราย

6. เกิดการสูญเสียทางเศรษฐกิจ ขยะมูลฝอยปริมาณมาก ๆ ย่อมต้องสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดการเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผลกระทบต่อสุขภาพจากขยะมูลฝอยไม่ว่าจะเป็นน้ำเสียอากาศเสีย ดินปนเปื้อนเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

7. ทำให้ขาดความสวยงาม การเก็บขนและกำจัดที่ดีจะช่วยให้ชุมชนเกิดความสวยงาม มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยอันสื่อแสดงถึงความเจริญและวัฒนธรรมของชุมชน ฉะนั้นหากเก็บขนไม่ดี ไม่หมด กำจัดไม่ดี ย่อมก่อให้เกิดความไม่น่าดู ขาดความสวยงาม บ้านเมืองสกปรกและความเป็นระเบียบ ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ปัญหาจากสภาพสิ่งแวดล้อมขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยเป็นตัวการสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเมื่อขยะมูลฝอยจำนวนมาก แต่ชุมชนไม่สามารถเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างหมดจดหรือจัดการขยะมูลฝอยอย่างไม่ถูกสุขลักษณะ ดังนั้นขยะมูลฝอยจึงเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังนี้คือ

1. อากาศเสียเกิดจากการเผาขยะมูลฝอยกลางแจ้ง ก่อให้เกิดควันและสารพิษทางอากาศ ทำให้คุณภาพอากาศเสื่อมโทรม
2. น้ำเสียเกิดจากกองขยะมูลฝอยบนพื้น เมื่อฝนตกลงมาบนกองขยะมูลฝอยจะเกิดน้ำเสียที่มีความสกปรกมาก ซึ่งจะไหลลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้เกิดภาวะมลพิษของแหล่งน้ำ
3. แหล่งพาหะนำโรคเกิดจากการกองขยะมูลฝอยบนพื้นเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนู และแมลงวัน เป็นต้น ซึ่งเป็นพาหะนำโรคติดต่อทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน
4. เหตุรำคาญและความไม่น่าดู เกิดจากการเก็บขยะมูลฝอยไม่หมด รวมทั้งการกองขยะมูลฝอยบนพื้น ซึ่งจะส่งกลิ่นเหม็นรบกวนประชาชนและเกิดภาพไม่สวยงามไม่เป็นสุนทรียภาพ

การกำจัดขยะมูลฝอย

การกำจัดขยะมูลฝอยในแต่ละวิธีต่างก็มีข้อดีข้อเสียแตกต่างกันไป ฉะนั้นควรเลือกวิธีที่เหมาะสมของแต่ละพื้นที่ โดยกระทำควบคู่กันไปทั้งการลดปริมาณขยะมูลฝอย การนำกลับไปใช้ใหม่และการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งสำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริมให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ การลดปริมาณขยะ ซึ่งมีแผนหรือแนวคิด 5R

R. 1 (Reduce) เป็นการลดปริมาณมูลฝอยที่อาจเกิดขึ้น เช่น ใช้ตะกร้าใส่ของแทนถุงพลาสติก การลดปริมาณวัสดุ (Reduce Material Volume) เป็นการพยายามเลือกใช้สินค้าที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์ขนาดใหญ่แทนบรรจุภัณฑ์ที่มีขนาดเล็ก เพื่อลดปริมาณของบรรจุภัณฑ์ที่จะกลายเป็นขยะมูลฝอย การลดความเป็นพิษ (Reduced Toxic It) เป็นการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีความเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

R. 2 (Reuse) นำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่หรือเป็นการใช้ซ้ำใช้แล้วใช้อีก ๆ เช่น ขวดน้ำหวาน นำมาบรรจุน้ำดื่ม ขวดกาแฟที่หมดแล้ว นำมาใส่น้ำตาล การนำผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ (Product Reuse) เป็นการพยายามใช้สิ่งของต่าง ๆ หลาย ๆ ครั้ง ก่อนที่จะทิ้งหรือเลือกซื้อของใหม่

R. 3 (Repair) การนำมาแก้ไข นำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย ซึ่งจะทิ้งเป็นมูลฝอยมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น แก้ว

R. 4 (Recycle) การหมุนเวียนกลับมาใช้ นำขยะมาแปรรูป ตามกระบวนการของแต่ละประเภท เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ หรือเปลี่ยนแปลงสภาพจากเดิมแล้วนำมาใช้ใหม่ เช่น พลาสติก กระดาษ ขวด โลหะต่าง ๆ ฯลฯ นำมาหลอมใหม่ นำยางรถยนต์ที่ใช้ไม่ได้แล้วมาทำ

รองทำ นำแก้วแตกมาหลอมผลิตเป็นแก้วหรือกระจกใหม่ การนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ (Material Recycling) เป็นการนำวัสดุผ่านกระบวนการเพื่อผลิตเป็นสินค้าใหม่

R. 5 (Reject) การหลีกเลี่ยงการใช้วัสดุที่ทลายยาก หรือวัสดุที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง เช่น โฟม ปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก หลีกเลี่ยงการใช้ที่ผลิตด้วยพลาสติก

การจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่ใช้กันอยู่มีวิธีต่าง ดังนี้

การนำขยะไปหมักทำปุ๋ย (Composting Method) โดยแยกขยะอันตราย ขยะติดเชื้อ ออกไปกำจัดเป็นพิเศษเสียก่อน ส่วนขยะพวกสารอินทรีย์ย่อยสลายได้ง่าย พวกผักผลไม้ไม่ต้องการ เมื่อปล่อยทิ้งไว้จะเกิดการเน่าเปื่อย สามารถนำขยะที่ผ่านการย่อยสลายนั้นมาใส่ปรับปรุงคุณภาพ ดินได้นำขยะไปทำเป็นปุ๋ยสำหรับใช้บำรุงดินเพื่อการเกษตรการย่อยสลายตามกระบวนการ ธรรมชาติ (Composting) เป็นการนำขยะประเภทอินทรีย์วัตถุไปรวมกันไว้แล้วปล่อยให้ขยะถูกย่อย สลายไปเองตามธรรมชาติหรือโดยวิธีช่วยกระตุ้นให้ขยะถูกย่อยสลายเร็วขึ้นการกำจัดขยะโดยวิธีนี้ ใช้กันทั่วไปในยุโรปและเอเชีย ในประเทศไทยเอง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานครก็ใช้วิธีนี้ คือ การนำ ขยะไปรวมกันไว้ในแหล่งรวมขยะ เช่นที่ งามอินทรา แขวงท่าแร้ง หนองแขมและซอยอ่อนนุช จนขยะเหล่านั้นเปลี่ยนสภาพไป นอกจากนี้กรุงเทพมหานครยังใช้หลักการกำจัดขยะดังกล่าว โดยการนำขยะประเภทอินทรีย์วัตถุไปผลิตเป็นปุ๋ยจำหน่ายแก่ประชากรทั่วไป

ข้อดี ของการกำจัดขยะมูลฝอยแบบหมักปุ๋ย

1. ได้ปุ๋ยไปใช้
2. ตั้งโรงงานกำจัดในเขตชุมชนได้ ถ้าหากมีมาตรการป้องกันความเสื่อมโทรมของ สิ่งแวดล้อมและเหตุรำคาญ ประหยัดค่าขนส่ง
3. การแยกขยะมูลฝอย ก่อนหมักทำปุ๋ยจะได้เศษโลหะแก้วกลับไปทำประโยชน์ได้อีก

ข้อเสีย

1. ถ้าดำเนินการ ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการจะเกิดปัญหากลิ่นเหม็น เนื่องจากการย่อย สลายไม่สมบูรณ์
2. สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการแยกขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายไม่ได้ เพื่อนำไปกำจัดโดยวิธีอื่น การนำขยะไปเทกองกลางแจ้ง หรือการนำขยะไปทิ้งไว้ตามธรรมชาติ (Open Dump) เทศบาล สุขาภิบาลในประเทศไทย มีให้เห็นกันอยู่ทั่วไป เนื่องจากไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการฝังกลบ วิธีนี้มีปัญหา เรื่องกลิ่นรบกวนรุนแรงเป็นการรบกวนผู้ที่อยู่อาศัยใกล้เคียงก่อปัญหาเกี่ยวกับ ทัศนียภาพ การแพร่กระจายของเชื้อ โรค สัตว์แมลงต่าง ๆ เช่น แมลงวัน แมลงหวี่ และยังพบปัญหา น้ำชะจากกองขยะ เกิดความเน่าเสียแก่น้ำผิวดิน น้ำใต้ผิวดิน การจัดการกับขยะวิธีนี้เป็นวิธีเก่าแก่ ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมานานแล้วเป็นวิธีที่นำขยะไปกองทิ้งไว้ที่ดินกว้าง ๆ เฉย ๆ แล้วปล่อยให้

ย่อยสลายตามธรรมชาติเป็นการกำจัดที่ง่ายและลงทุนน้อย แต่ในปัจจุบันที่ดินแพงมากที่สาธารณะ หรือที่รกร้างว่างเปล่าก็เกือบไม่หลงเหลืออยู่เลย วิธีนี้ต้องใช้พื้นที่มากด้วยและชุมชนเมืองยิ่งขยายตัวมากขึ้น การนำขยะไปกองทิ้งไว้ในพื้นที่ที่กว้างขวางเช่นนี้จึงไม่เหมาะสม เศษวัสดุบางอย่างในกองขยะ ใช้เวลานานกว่าจะย่อยสลาย เช่น โฟม ไม่ย่อยสลาย, กระจังคิง 1,000 ปี, กระจังอลูมิเนียม 200-500 ปี, ถุงพลาสติก 450 ปี, ก้นบุหรี่ 12 ปี, ถุงเท้าขนแกะ 1 ปี, กระดาษ 2-5 เดือน, ผ้าฝ้าย 1-5 เดือน

ข้อดี ของการกำจัดขยะ โยนไปกองไว้กลางแจ้งแทบไม่มีเลยเป็นวิธีที่เร็วที่สุดเป็นวิธีที่ง่ายที่สุด แทบไม่ต้องลงทุนอะไรเลย ถ้ามีที่ดินอยู่แล้ว

ข้อเสีย

1. รบกวนผู้ที่อยู่ใกล้เคียง
2. แพร่กระจายเชื้อโรค
3. ก่อเกิดปัญหามลพิษทางน้ำ ดิน อากาศ ทัศนียภาพ
4. ใช้พื้นที่มาก

การเผาด้วยความร้อนสูง หรือการกำจัดโดยใช้เตาเผา หรือการสร้างโรงงานเผาขยะ

(Incineration)

ข้อดี คือ ใช้พื้นที่น้อย และสามารถนำความร้อนที่เกิดจากการเผาขยะไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ ได้อีก เช่น ผลิตไฟฟ้า แต่มีข้อเสียจำกัดที่ราคาในการก่อสร้างและดำเนินการเผาสูง และยังอาจก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศได้ การสร้างโรงงานเผาขยะ (Incineration) เป็นการเก็บขยะไปเผาในเตาเผาในโรงงานที่จัดสร้างขึ้นโดยใช้ความร้อนสูงประมาณ 1,700-1,800 องศาฟาเรนไฮต์ (หรือ 676-1,100 องศาเซลเซียส) ซึ่งจะทำให้ขยะมูลฝอยที่เผาไหม้ได้ถูกเผาอย่างสมบูรณ์กลายเป็นขี้เถ้า ทำให้ขยะลดปริมาณลงได้ดีถึงร้อยละ 75.00-95.00 การกำจัดขยะโดยวิธีนี้ช่วยให้ลดปริมาณขยะลงได้มากโดยเพียงแต่นำขี้เถ้าที่เหลือจากการเผาไปทิ้งในบริเวณที่จัดไว้ต่อไป

ข้อเสีย ของการกำจัดขยะโดยวิธีนี้คือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการสร้างโรงงาน ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ การดูแลรักษาค่อนข้างสูงต้องแยกขยะที่เผาไหม้ได้และที่เผาไหม้ไม่ได้ออกจากกัน และการเผาขยะเองก็ย่อมทำให้เกิดอากาศเสียขึ้น อย่างไรก็ตาม การกำจัดขยะโดยการเผาในโรงงานนี้เป็นที่นิยมใช้กันมากเพราะเป็นวิธีการกำจัดขยะที่ดีเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน

การฝังกลบอย่างถูกสุขอนามัยหรือถูกหลักสุขาภิบาล (Sanitary Landfill) นิยมใช้วิธีนี้กันมากเพราะค่าใช้จ่ายต่ำบริเวณที่มีการฝังกลบอย่างถูกสุขอนามัยจะมีการปูพลาสติกพิเศษเพื่อป้องกันน้ำชะจากกองขยะ เมื่อเทกองขยะแล้วก็จะกลบเสร็จในแต่ละวัน วิธีนี้จะสามารถลดกลิ่นรบกวน ลดการแพร่กระจายจากสัตว์น้ำ โรคต่าง ๆ ตลอดจนสามารถควบคุมน้ำชะจากกองขยะได้

การปรับปรุงพื้นที่ด้วยขยะ (Sanitary Landfill) เป็นวิธีกำจัดขยะที่นิยมแพร่หลายโดยเฉพาะในยุโรปและสหรัฐอเมริกา เนื่องจากสามารถกำจัดขยะ Mixed Refuse ได้โดยไม่ต้องคัดแยกขยะและสามารถปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นพื้นที่ที่ดีมีประโยชน์ได้ ข้อดี ข้อเสียของการกำจัดขยะมูลฝอยโดยวิธีฝังกลบ

ข้อดี

1. ถ้ามีพื้นที่อยู่แล้วจะเป็นวิธีที่ประหยัดที่สุด
2. ค่าใช้จ่ายในการลงทุนครั้งแรกถูกกว่าวิธีอื่น
3. สามารถใช้ได้ทั้งระยะสั้น และระยะยาว
4. กำจัดขยะมูลฝอยได้เกือบทุกชนิด
5. ได้พื้นที่ดินไปทำประโยชน์อื่น เมื่อฝังกลบเสร็จแล้วและง่ายต่อการดำเนินงาน

ข้อเสีย

1. หาสถานที่ยากเพราะไม่มีชุมชนใดต้องการให้อยู่ใกล้
2. ต้องควบคุมการดำเนินงานฝังกลบให้ถูกต้อง
3. ถ้าจะมีเทนที่เกิดจากการย่อยสลายของขยะมูลฝอย และน้ำชะขยะมูลฝอยอาจ

ทำให้เกิดอันตรายได้

4. พื้นที่ฝังกลบบางแห่งต้องหาดินมาจากที่อื่น ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายการนำขยะไปทิ้งทะเล (Dumping at Sea) ตามปกติ ผิวดินของพื้นน้ำแหล่งต่าง ๆ

โดยเฉพาะทะเล มหาสมุทร เป็นที่ทับถมสิ่งปฏิกูลตามธรรมชาติได้อย่างกว้างขวางอยู่แล้ว แต่เมื่อในปัจจุบันพื้นผิวโลกที่เป็นพื้นดินนับวันจะมีน้อยลงและมีค่ามากขึ้น การนำขยะไปทิ้งในทะเล มหาสมุทร จึงนิยมทำกันในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ขณะที่นิยมนำไปทิ้งในทะเล มหาสมุทร ได้แก่ สิ่งปฏิกูลจากโรงงานอุตสาหกรรม สารพิษต่าง ๆ กากสารกัมมันตรังสี และวัสดุแข็งอื่น ๆ

ข้อดี ของการกำจัดขยะ โดยนำทิ้งทะเล

1. เป็นวิธีที่ง่าย
2. ทะเล มหาสมุทรกว้างใหญ่รับขยะได้มาก

ข้อเสีย

สารพิษเข้าสู่ห่วงโซ่ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศน์ทางทะเล แพร่กระจายไปทั่ว

การนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ (Re-cycle and Re-use) ขยะบางประเภทสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะต่าง ๆ วิธีนี้ช่วยลดขยะและลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ การนำกลับไปใช้ใหม่ (Re-cycle and Re-use) ขยะที่ทิ้งในแต่ละวันจากอาคาร

สถานที่ต่าง ๆ มากมายนั้น ยังนับว่ามีสิ่งของบางอย่างที่แม้ไม่มีประโยชน์สำหรับสถานที่หนึ่ง แต่อาจเป็นความต้องการของผู้อื่นได้ เช่น กระดาษทุกชนิด สามารถนำกลับไปทำเป็นกระดาษกลับมาใช้ใหม่ได้ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิตกระดาษลงได้ส่วนหนึ่งและเป็นการสงวนทรัพยากรธรรมชาติได้ด้วย หรือแม้แต่กล่องกระดาษที่ทิ้งตามบริษัท ห้างร้านก็อาจนำไปใช้บรรจุสินค้าต่าง ๆ ตามท้องตลาดได้ เป็นต้น

การนำขยะไปเป็นอาหารสัตว์ (Hog Feeding) ขยะจำพวก เศษอาหาร ผักผลไม้จากอาคาร บ้านเรือน ร้านอาหาร ภัตตาคาร ตลาดสด นำไปเลี้ยงสัตว์ เช่น หมู วัน เป็ด ไก่ แพะ แกะ ปลายจะเป็นการลดปริมาณขยะลงได้จำนวนหนึ่งเพราะในแต่ละวันเศษอาหารจะมีปริมาณน้อยร้อยตันทีเดียว การแยกขยะประเภทเศษอาหารเพื่อนำไปเลี้ยงสัตว์จึงนับเป็นวิธีที่สะดวกและประหยัดได้มากที่สุด แต่ข้อเสียในการนำขยะพวกเศษอาหารไปเลี้ยงสัตว์นี้อาจทำให้เกิดอันตรายแก่สัตว์เลี้ยงและผู้บริโภคสัตว์เลี้ยงขึ้นได้ ถ้าในเศษอาหารมีพวกเชื้อโรคปะปนอยู่และถ้าจะนำเศษอาหารที่ได้ไปให้ควรร้อนก่อนก็จะทำให้เกิดความปลอดภัยยิ่งขึ้น

แนวทางการแก้ไขปัญหา

1. เร่งรัด ให้ท้องถิ่น เทศบาล สุขาภิบาล ทุกแห่ง ทำแผนการจัดการขยะมูลฝอยทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง การบำบัดและการกำจัดขั้นสุดท้าย ตลอดจนการเร่งจัดหาที่ดินสำหรับใช้กำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างเพียงพอในระยะยาว และดำเนินการให้มีการกำจัดอย่างถูกสุขลักษณะ
2. เร่งรัดให้มีการก่อสร้างโรงงานกำจัดขยะมูลฝอยให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล เมืองศูนย์กลางความเจริญในภูมิภาคและเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญ
3. ควรมีนโยบายและมาตรการ ตลอดจนแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลของประเทศเพื่อเป็นกรอบให้ท้องถิ่นนำไปดำเนินการ
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องเป็นภาระในการกำจัด
5. การใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีอายุการใช้งานนาน (Increased Product Lifetime) เป็นการพยายามเลือกซื้อสินค้าที่มีความคงทนถาวร มีอายุการใช้งานนาน หากชำรุดแล้วควรมีการซ่อมแซมให้ใช้งานได้นานที่สุดก่อนที่จะทิ้งไป
6. ลดการบริโภค (Decreased Consumption) วัสดุที่กำจัดยาก หรือมีปัญหาต่อสิ่งแวดล้อม
7. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ การนำทรัพยากรจากขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (Material Recovery) และนำมาผลิตเป็นพลังงาน

(Energy Recovery) เป็นการนำขยะมูลฝอยที่มีทรัพยากรหลายอย่างมาผ่านกระบวนการ ทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การนำมาทำปุ๋ย นำมาเผาเพื่อให้ได้พลังงานความร้อน

8. สนับสนุนให้มีการปลูกฝังทัศนคติและสร้างค่านิยมของประชาชนในการร่วมมือรักษาความสะอาด โดยให้มีการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ในระดับประชาชนทั่วไปและในหลักสูตรการเรียนการสอนและให้มีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์อย่างต่อเนื่องโดยสื่อทุกประเภท

9. เร่ง ดำเนินการปรับปรุง แก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงานมากขึ้น รวมทั้งเข้มงวดให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายมากขึ้นและจริงจัง

10. ในด้านขยะมูลฝอยติดเชื้อ จำเป็นต้องเร่งแก้ไขเพราะปัจจุบันปริมาณเพิ่มมากขึ้นและยังขาดการจัดการที่ถูกต้อง โดยการให้สถานพยาบาลและโรงพยาบาลทั้งรัฐและเอกชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบจัดการ ดังนี้

10.1 การเตรียมขยะมูลฝอยติดเชื้อเพื่อรอการบำบัด ขยะมูลฝอยติดเชื้อควรจะได้มีการฆ่าเชื้อก่อนด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรค ก่อนบรรจุในถุงสีแดงที่เตรียมไว้

10.2 การเก็บขนและขนส่งไปกำจัด ควรใช้รถที่เป็นระบบปิดทั้งหมดในการขนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อและเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีอุปกรณ์ในการป้องกันโดยเฉพาะบุคคล

10.3 วิธีการกำจัดในขณะนี้ยังไม่เหมาะสมเพราะใช้วิธีฝังและการเผาที่ไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดงบประมาณ ควรจะได้มีการร่วมมือกันระหว่างสถานพยาบาลทั้งของรัฐและเอกชนได้ช่วยกันจัดสร้างระบบบำบัดให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ในด้านของเสียอันตรายรัฐควรมีการเร่งรัดให้มีการจัดการของเสียอันตรายดังนี้

10.3.1 ควรมีการกำหนดค่าจำกัดความ เกณฑ์พิจารณา และวิธีการกำหนดลักษณะของเสียที่เป็นอันตราย กำหนดระเบียบการปฏิบัติ การเก็บรวบรวม การขนส่ง การบำบัด รวมทั้งมาตรการในการควบคุมเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต่อสุขภาพของมนุษย์

10.3.2 สนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการของเสียอันตราย เช่น หน่วยงานที่ผลิตของเสียควรลงทุนดำเนินการแก้ไขเอง โดยมีสิ่งจูงใจในการดำเนินการจัดการของเสียอันตราย เช่นการลดภาษีนำเข้าอุปกรณ์เครื่องจักรใช้งาน

10.3.3 สนับสนุนให้มีการปลูกฝังทัศนคติและสร้างค่านิยมของประชาชนในการร่วมมือป้องกันอันตรายจากการใช้วัตถุมีพิษและทิ้งกากของเสียอันตรายเพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

11. ส่งเสริมและเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและ

ประชาชนได้มีความรู้ตระหนักถึงพิษภัยจากของเสียที่เป็นอันตราย รวมทั้งให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

12. สนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีการผลิตที่ลดปริมาณของเสียมาใช้ เช่น การเปลี่ยนไปใช้วัตถุดิบชนิดใหม่หรือเปลี่ยนวิธีการผลิต รวมทั้งให้มีการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่

13. เร่งรัดให้มีระบบการจัดการของเสียที่เป็นอันตรายจากแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ที่ครบวงจรตั้งแต่การเก็บ ขนส่ง บำบัดและกำจัด ทั้งนี้ควรจัดการของเสียอันตรายจากการอุตสาหกรรมและสถานพยาบาลเป็นลำดับแรก

14. สนับสนุนงบประมาณและอัตราค่าจ้างแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อการแก้ไขปัญหา

15. กำหนดให้ผู้ก่อให้เกิดของเสียอันตรายหรือได้รับประโยชน์จากของเสียต้องเป็นผู้รับผิดชอบ หรือเสียค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจัดการไม่ถูกต้อง

16. สนับสนุน ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตราย หรือการนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์

17. ควรมี ถึงขยะประจำบ้าน ไม่ทิ้งขยะตามที่สาธารณะต่าง ๆ เช่น ถนน สนามหญ้า แม่น้ำ ลำคลอง ฯลฯ และควรมีการแยกประเภทขยะก่อนนำไปทิ้ง และแยกทิ้งลงในถังรองรับขยะมูลฝอยหลายใบ ได้แก่ ถังที่ 1 ใส่วัสดุแข็ง ถังที่ 2 ใส่วัสดุพลาสติก ถังที่ 3 ใส่วัสดุแก้วขวด ถังที่ 4 ใส่วัสดุโลหะอลูมิเนียม ถังที่ 5 ใส่วัสดุอาหาร พืช ผัก ผลไม้ ถังที่ 6 ใส่วัสดุของเสียอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย กระป๋องยาฆ่าแมลง ฯลฯ

18. ควรแนะนำ เพื่อให้รักษาความสะอาดในบ้าน ในโรงเรียน ในที่ทำงาน โดยไม่ทิ้งขยะมูลฝอยในเขตบ้านของผู้อื่น

19. หากบ้าน เราไม่อยู่ในเขตชุมชน ไม่มีเจ้าหน้าที่เก็บขยะมูลฝอยของเทศบาล สุขาภิบาล เรากำจัดขยะมูลฝอยเอง ไม่ควรกองทิ้งไว้ หรือเผากลางแจ้งตามถนนหนทางแต่ควรนำขยะมูลฝอยไปฝังในที่ดินของเรา

การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่

การใช้ ประโยชน์จากขยะมูลฝอยหรือมูลฝอยจะช่วยลดปริมาณขยะหรือมูลฝอยที่ก่อปัญหาสิ่งแวดล้อมซึ่งวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การคัดแยกของเสียจากแหล่งกำเนิดมาหมุนเวียนใช้ใหม่การคัดแยกของเสียจากแหล่งกำเนิดคือ ของเสียจากอาคารบ้านเรือนที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น ขวด พลาสติก กระดาษ ยาง โลหะ ฯลฯ ซึ่งจะนำของเสียดังกล่าวไปขายต่อ ๆ ไปจนถึง โรงงานเพื่อผลิตเป็นสินค้าได้

2. การนำมูลฝอยหรือของเสียมาใช้ประโยชน์ด้านพลังงานของเสียมีสารประกอบ

จำนวนมากที่สามารถเปลี่ยนเป็นผลผลิตทางพลังงาน โดยขบวนการเผาไหม้จากมูลฝอยสามารถใช้ประโยชน์ในด้านพาณิชย์และอุตสาหกรรม ทั้งสามารถเก็บเป็นพลังงานได้อีก

3. การนำกากของเสียไปเป็นอาหารสัตว์และใช้ประโยชน์ทางการเกษตรของเสียชนิดมูลฝอยสดมีคุณค่าทางอาหารสัตว์และพืช จากผลการศึกษาพบว่ามูลฝอยสดประเภทอาหารจำนวน 2.50-3.00 กิโลกรัม มีคุณค่าเทียบเท่าข้าวบาเลย์คุณภาพดี จำนวน 1 กิโลกรัม สามารถนำไปเลี้ยงสัตว์ได้และขยะหรือของเสียยังผลิตเป็นโปรตีน โดยเทคโนโลยีใหม่ เรียกว่า ไบโอบีโอสเทค (Biowastech) หมายถึง การแปรรูปขยะโดยวิธี สามารถเปลี่ยนขยะหรือกากของเสียทั้งจากโรงงานอุตสาหกรรมและจากบ้านเรือนให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นอาหารสัตว์ นอกจากนี้สามารถใช้มูลฝอยสดเป็นประโยชน์ทางการเกษตร คือ ใช้เป็นอาหารของพืชได้เพราะมูลฝอยสดมีคาร์บอนและไนโตรเจนสูง มูลฝอยสดยังมีคุณสมบัติปรับดินให้ร่วนซุยด้วย ทั้งนี้การนำกากของเสียไปเป็นอาหารสัตว์และพืชจะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพของเสีย บดอัดและฆ่าเชื้อโรคในกากของเสียก่อนเพื่อมิให้เป็นอันตรายต่อสัตว์และพืช และให้ได้ประโยชน์จากอาหารในกากของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ

4. การนำมูลฝอยมาหมักทำปุ๋ยการหมักทำปุ๋ยเป็นขบวนการทางชีวเคมีที่เปลี่ยนแปลงหรือย่อยสลายสารอินทรีย์ในของเสียเพื่อได้ปุ๋ยเป็นอาหารพืช หรือใช้ดินกลบฝังมูลฝอยในขบวนการฝังกลบมูลฝอย กากของเสียหรือมูลฝอยที่เหมาะสมสำหรับการหมักปุ๋ย ได้แก่ มูลฝอยสดพืช ผัก ผลไม้ กระดาษ เป็นต้น

5. การนำขยะหรือมูลฝอยมาแปรสภาพให้เป็นวัตถุก่อสร้างในประเทศญี่ปุ่นมีโรงงานอัดขยะหรือของเสียให้เป็นแท่ง แท่งขยะที่ได้นำไปชูบยางและแอสฟัลต์หรือเทคอนกรีต จากนั้นนำไปใช้ในการก่อสร้างแทนอิฐ หรือคอนกรีตบล็อก

6. การนำกากของเสียมาปรับปรุงพื้นที่กากของเสียสามารถนำไปใช้ปรับปรุงพื้นที่โดยถมพื้นที่ที่เป็นหลุมเป็นบ่อพื้นที่ที่ต้องการยกระดับความสูง เมื่อถมกากของเสียในพื้นที่ดังกล่าวแล้วสามารถนำพื้นที่นั้น ๆ ไปใช้ประโยชน์ เช่น ปลูกพืช สร้างอาคาร สร้างสวนสาธารณะ (เทศบาลเมืองทุ่งสง, 2553)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้

ความรู้ถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญต่อกระบวนการจัดสรรระบบความคิดและความเข้าใจของมนุษย์โดยรายละเอียดที่ผู้วิจัยของนำเสนอมีดังต่อไปนี้

ความหมายของความรู้

ฮอสเปอร์ (Hosper, 1988, p. 136 อ้างถึงใน วายุ คงธนจรัส, 2552, หน้า 5) นับเป็นขั้นแรก

ของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำซึ่งอาจจะโดยการนึกได้มองเห็น ได้ยินหรือ ได้ฟัง ความรู้นี้เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือ ความหมายข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหาและมาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าว ได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการจำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้การจำได้จึงถือว่าเป็น กระบวนการที่สำคัญในทาง จิตวิทยาและเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการ วิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและความสามารถทาง สมองมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความเข้าใจ (Comprehension) นั้น ออสเปอร์ชี้ให้เห็นว่าเป็นขั้นตอน ต่อมาจากความรู้ โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้น จนถึงระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษาหรือการใช้ สัญลักษณ์โดยมักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟังการเห็น การได้ยิน หรือเขียนแล้วแสดงออกมาในรูปแบบของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ได้ยินมาโดยคำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไป เป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุป หรือการคาดคะเนก็ได้

บลูม (Bloom, 1967 อ้างถึงใน กันธิกา ทวีรอดและ ศรีทิพย์ อนงค์ทอง, 2550, หน้า 29) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่าหมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับการระลึกถึงสิ่งเฉพาะ วิธีการและกระบวนการ ต่าง ๆ รวมถึงแบบกระบวนการของโครงการวัตถุประสงค์ในด้านความรู้ โดยเน้นในเรื่องของ กระบวนการทางจิตวิทยาของความจำ อันเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงเกี่ยวกับการจัดระเบียบ

การ์เตอร์ (Carter, 1973, p. 325 อ้างถึงใน วายุ คงชนจรัส, 2552, หน้า 6) กล่าวว่า ความรู้ เป็นข้อเท็จจริง (Facts) หรือความจริง (Truth) ที่มนุษย์ได้รับ และเก็บรวบรวมจากประสบการณ์ ต่าง ๆ การที่บุคคลยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้อย่างมีเหตุผล บุคคลควนจะต้องรู้เกี่ยวกับ สิ่งนั้นเพื่อประกอบการตัดสินใจ นั่นคือบุคคลจะต้องมีข้อเท็จจริง หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่สนับสนุน และให้คำตอบข้อสงสัยที่บุคคลมีอยู่สามารถชี้แจงให้บุคคลเกิดความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อเรื่อง ใดเรื่องหนึ่งรวมทั้งเกิดความตระหนัก ความเชื่อ และค่านิยมต่างๆ ด้วย

บลูม (Bloom, 1967, p. 271 อ้างถึงใน วายุ คงชนจรัส, 2552, หน้า 6) ได้ให้ความหมายของ ความรู้ว่าเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการระลึกถึงเฉพาะเรื่อง หรือเรื่องทั่ว ๆ ไป ระลึกถึงวิธีการกระบวนการ หรือสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ

เบอร์กูล (Burgoon, 1974, p. 64; River, Peterson, and Jensen, 1971, p. 283 อ้างถึงใน วายุ คงชนจรัส, 2552, หน้า 6) ได้กล่าวถึง การศึกษาหรือความรู้ (Knowledge) ว่าเป็นลักษณะ

อีกประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้น คนที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ในยุคสมัยที่ต่างกัน ในระบบการศึกษาที่ต่างกัน ในสาขาวิชาที่ต่างกันจึงย่อมมีความรู้สึกลึกซึ้ง อุดมการณ์และความต้องการที่แตกต่างกัน คนที่มีการศึกษาสูง หรือมีความรู้ดีจะได้เปรียบอย่างมากในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดีเพราะคนเหล่านี้มีความรู้กว้างขวางในหลายเรื่องมีความเข้าใจศัพท์มากและมีความเข้าใจสารได้ดีแต่คนเหล่านี้มักจะเป็นคนที่ไม่ค่อยเชื่ออะไรง่าย ๆ การเกิดความรู้ไม่ว่ารับดับใดก็ตามย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกลึกซึ้งทางประชากร (การศึกษา เพศ อายุ ฯลฯ) ของแต่ละคนที่เป็นผู้รับข่าวสาร ถ้าประกอบกับการที่บุคคลมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น มีการศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารก็มีโอกาสที่จะมีความรู้ในเรื่องนั้น และสามารถเชื่อมโยงความรู้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ สามารถระลึกได้รวบรวมสาระสำคัญ รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผลได้ต่อไป

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538 อ้างถึงใน กັນธิกา ทวีรอด และตรีทิพย์ อนงค์ทอง, 2550, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความรู้หมายถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์และโครงสร้างที่เกิดขึ้นจากการศึกษา หรือค้นคว้า หรือความรู้เกี่ยวกับสถานที่ สิ่งของหรือบุคคลซึ่งได้จากการสังเกต ประสบการณ์หรือจากรายงาน การรับรู้ ข้อเท็จจริงเหล่านี้ต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลา

อักษร สวัสดิ์ (2542 อ้างถึงใน กันธิกา ทวีรอด และตรีทิพย์, 2550, หน้า 28) ได้ในคำอธิบายว่า ความรู้เป็นพฤติกรรมขั้นต้นที่ผู้เรียนรู้เพียงแต่เกิดความจำได้ โดยอาจจะเป็นการนึกได้ หรือโดยการมองเห็น ได้ยิน จำได้ ความรู้ในขั้นนี้ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำจำกัดความ ความหมาย ข้อเท็จจริง กฎเกณฑ์โครงสร้างและวิธีแก้ไขปัญหา ส่วนความเข้าใจอาจแสดงออกมาในรูปของทักษะด้าน “การแปล” ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการเขียนบรรยายเกี่ยวกับข่าวสารนั้น ๆ โดยใช้คำพูดของตนเองและ “การให้ความหมาย” ที่แสดงออกมาในรูปแบบของความคิดเห็นและข้อสรุป รวมถึงความสามารถในการ “คาดคะเน” หรือการคาดหมายว่าจะเกิดอะไรขึ้น

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ความรู้ถือเป็นพฤติกรรมขั้นต้นของมนุษย์ในการที่จะรับรู้และจดจำสิ่งต่าง ๆ โดยอาจเกิดขึ้นจากการนึกได้ มองเห็น ได้ยิน ได้ฟัง ได้สัมผัส หรือจากประสบการณ์ และสามารถนำสิ่งเหล่านั้นมาสื่อความหมายได้โดยอาจแสดงออกมาในรูปแบบของการแปล ความหมาย การตีความ การขยายความ การแสดงความคิดเห็น การวิเคราะห์ การสรุปและการคาดคะเน

ที่มาของความรู้

ความรู้มีที่ 3 ประการ (อมร โสภณวิเศษฐ์วงศ์, 2541, หน้า 3 อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, หน้า 7-8) คือ

1. ความรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัสหรือความรู้ประจักษ์ ได้แก่ ความรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อประสาทสัมผัสต่าง ๆ ประสบกับอารมณ์ที่เป็นคู่กันซึ่งสิ่งเหล่านี้เรารู้ได้โดยตรง
2. ความรู้ที่เกิดจากการอนุมาน หรือการคิดหาเหตุผล ได้แก่ ความรู้ที่อาศัยข้อมูลหรือความรู้ประจักษ์เป็นพื้นฐาน แล้วคิดสืบสวนไปหาสิ่งที่ยังไม่รู้
3. ความรู้ที่เกิดขึ้น โดยอาศัยพยานและหลักฐาน ได้แก่ ความรู้ที่เกิดจากการบอกเล่าของบุคคลที่เชื่อถือได้ หรือได้จากหลักฐานที่เกิดจากบุคคลวัตถุ หรือสถาบันที่น่าเชื่อถือ

ประเภทของความรู้

ความรู้ประกอบด้วยสิ่งต่าง ๆ หลายประการ (ชม ภูมิภาค, 2526, หน้า 193-194 อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, หน้า 8) ซึ่งได้แบ่งประเภทของความรู้ออกเป็น 12 ประการ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับสิ่งเฉพาะเป็นการจดจำสิ่งต่าง ๆ อย่างโดดเด่นเป็นการเชื่อมโยงสัญลักษณ์กับสิ่งที่เป็นรูปธรรม เป็นรากฐานของการสร้างความคิดที่เป็นนามธรรม
2. ความรู้เกี่ยวกับความหมายของคำเป็นความรู้เกี่ยวกับความหมายของสัญลักษณ์ของศัพท์ต่าง ๆ เป็นข้อความหรือศัพท์ทางเทคนิค
3. ความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงเฉพาะ เช่น ความรู้เกี่ยวกับชื่อบุคคล สถานที่ เหตุการณ์ เวลาความรู้เกี่ยวกับวิธีทางในการจัดการกับสิ่งเฉพาะ เช่น ความรู้ในการจัดระเบียบการศึกษา การวิจารณ์ วิธีการสืบสวน
4. ความรู้ในระเบียบแบบแผนของกลุ่มเป็นสิ่งที่กำหนดเอาไว้โดยอาศัยข้อตกลงของ
 - 4.1 กลุ่มของวงอาชีพ
 - 4.2 ความรู้เกี่ยวกับแนวโน้ม หรือเหตุการณ์ตามลำดับต่อเนื่อง เป็นความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ
 - 4.3 ความรู้เกี่ยวกับการจัดแยกประเภท
 - 4.4 ความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์
 - 4.5 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์
 - 4.6 ความรู้เกี่ยวกับนามธรรมชาติของวิชาการด้านต่าง ๆ ด้านใดด้านหนึ่ง ส่วนมากเป็นทฤษฎีกฎเกณฑ์ เป็นระดับสูงสุดของนามธรรม
 - 4.7 ความรู้เกี่ยวกับหลักการและสรุป
 - 4.8 ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและโครงสร้าง เป็นการรวมหลักการหรือสรุปเข้าเกี่ยวพันกันเป็นระบบ

ระดับของความรู้

โดยก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ. 1965 บลูม และคณะ (Bloom et al., 1965 อ้างถึงใน กันธิกา ทวีรอด และตรีทิพย์ อนงค์ทอง, 2550, หน้า 29-30) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้หรือพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ของคนว่าประกอบด้วยความรู้ตามระดับต่าง ๆ รวม 6 ระดับ ซึ่งอาจพิจารณาจากระดับความรู้ในขั้นต่ำไปสู่ระดับของความรู้ในระดับที่สูงขึ้นไป โดยบลูมและคณะได้แจกแจงรายละเอียดของแต่ละระดับไว้ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการจำและการระลึกได้ถึงความคิด วัตถุและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นความจำที่เริ่มจากสิ่งง่าย ๆ ที่เป็นอิสระแก่กัน ไปจนถึงความจำในสิ่งที่ยุ่ยากซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

- 1.1 ความรู้เฉพาะเรื่องเฉพาะอย่าง เป็นการระลึกในส่วนย่อย ๆ เฉพาะอย่างที่ยกได้
- 1.2 ความรู้เกี่ยวกับวิธีทางและวิธีการดำเนินเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะ
- 1.3 ความรู้เกี่ยวกับการรวบรวมแนวคิดและโครงสร้าง

2. ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) เป็นความสามารถทางสติปัญญาในการขยายความรู้ ความจำให้กว้างออกไปจากเดิมอย่างสมเหตุสมผล การแสดงพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสื่อความหมายและความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3. การนำไปปรับใช้ (Application) เป็นความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจหรือความคิดรวบยอด (Comprehension) ในเรื่องใด ๆ ที่มีอยู่เดิมไปแก้ไขปัญหาที่แปลกใหม่ของเรื่องนั้น โดยการใช้ความรู้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิธีการกับความคิดรวบยอดผสมผสานกับความสามารถในการแปลความหมาย การสรุปหรือการขยายความสิ่งนั้น

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถและทักษะที่สูงกว่าความเข้าใจและการนำไปปรับใช้ โดยมีลักษณะที่เป็นการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ อันจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถในการรวบรวมส่วนประกอบย่อย ๆ หรือส่วนใหญ่ ๆ เข้าด้วยกันเพื่อให้เป็นเรื่องราวอันหนึ่งอันเดียวกัน การสังเคราะห์จะมีลักษณะของการเป็นกระบวนการรวบรวมเนื้อหาสาระของเรื่องต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างที่ยังไม่ชัดเจนขึ้นมาก่อน อันเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ภายในขอบเขตของสิ่งที่กำหนดให้

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการตัดสินเกี่ยวกับความคิดค่านิยม ผลงาน คำตอบ วิธีการและเนื้อหาสาระเพื่อวัตถุประสงค์บางอย่าง โดยมีการกำหนดเกณฑ์ (Criteria) เป็นฐานในการพิจารณาตัดสิน การประเมินผล จัดได้ว่าเป็นขั้นตอนที่สูงสุดของพุทธิลักษณะในการประเมินซึ่งอาจจะกำหนดจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

7. การประเมินค่าตามเกณฑ์ภายในเป็นการประเมินความถูกต้องของวัสดุ อุปกรณ์ ข้อความ เหตุการณ์ ตามคุณสมบัติของวัสดุ อุปกรณ์ ข้อความหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง

8. การประเมินค่าตามเกณฑ์ภายนอกเป็นการประเมินค่าความถูกต้องของวัสดุ อุปกรณ์ ข้อความของการนำไปใช้

การวัดความรู้

การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถในการระลึกเรื่องราวข้อเท็จจริงหรือประสบการณ์ต่าง ๆ หรือเป็นการวัดการระลึกประสบการณ์เดิมที่บุคคลได้รับคำสอน การบอกกล่าว การฝึกฝนของผู้สอน รวมทั้งจากตำราจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ด้วยคำถามวัดความรู้ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. ถามความรู้ในเนื้อเรื่อง เป็นการถามรายละเอียดของเนื้อหาข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของเรื่องราวทั้งหลาย ประกอบด้วยคำถามประเภทต่าง ๆ เช่น ศัพท์ นิยม กฎ ความจริง หรือรายละเอียดของเนื้อหาต่าง ๆ

2. ถามความรู้ในวิธีการดำเนินการ เป็นการถามวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ตามแบบแผน ประเพณี ขั้นตอนของการปฏิบัติงานทั้งหลาย เช่น ถามระเบียบแบบแผน ลำดับขั้น แนวโน้มการจัดประเภทและหลักเกณฑ์ต่าง ๆ

3. ถามความรู้รวบยอด เป็นการถามความสามารถในการจดจำข้อสรุป หรือหลักการของเรื่องที่เกิดจากการผสมผสานหลักสาระร่วม เพื่อรวบรวมและย่อลงมาเป็นหลัก หรือหัวใจของเนื้อหานั้น

การวัดความรู้ในส่วนมากนิยมใช้แบบทดสอบ ซึ่งแบบทดสอบนี้เป็นเครื่องมือประเภทข้อเขียนที่นิยมใช้กันทั่วไป แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบอัตนัย หรือแบบความเรียง โดยให้เขียนตอบเป็นข้อความสั้น ๆ ไม่เกิน 1-2 บรรทัด หรือเป็นข้อ ๆ ตามความเหมาะสม

2. แบบปรนัย แบ่งเป็น

2.1 แบบเติมคำ หรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ แบบทดสอบนี้เป็นการวัดความสามารถในการหาคำ หรือข้อความมาเติมลงในช่องว่างของประโยคที่กำหนดให้ถูกต้องแม่นยำ โดยไม่มีคำตอบใดชี้นำมาก่อน

2.2 แบบถูก-ผิด แบบทดสอบนี้วัดความสามารถในการพิจารณาข้อความที่กำหนดให้ว่าถูกหรือผิด ใช่หรือไม่ใช่ จากความสามารถที่เรียนรู้มาแล้ว โดยจะเป็นการวัดความจำและความคิดในการออกแบบทดสอบควรต้องพิจารณาถึงข้อความจะต้องชัดเจน ถูกหรือผิดเพียงเรื่องเดียว สั้นกะทัดรัดได้ใจความ และไม่ควรรใช้คำปฏิเสธซ้อน

2.3 แบบจับคู่ แบบทดสอบนี้เป็นลักษณะการวางข้อเท็จจริง เงื่อนไข คำ ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ไว้ 2 ด้านขนานกัน เป็นแถวตั้ง 2 แถว แล้วให้อ่านคู่ข้อเท็จจริงในแถวตั้งด้านหนึ่งว่ามีความเกี่ยวข้องกับ จับคู่ได้พอดีกับข้อเท็จจริงในอีกแถวตั้งหนึ่ง โดยทั่วไปจะกำหนดให้ตัวเลือกในแถวตั้งด้านหนึ่งน้อยกว่าอีกด้านหนึ่ง เพื่อให้ได้ใช้ความสามารถในการจับคู่มากขึ้น

2.4 แบบเลือกตอบข้อสอบแบบนี้เป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถวัดได้ครอบคลุมจุดประสงค์และตรวจให้คะแนนได้แน่นอน ลักษณะของข้อสอบประกอบด้วย ส่วนข้อคำถาม และตัวเลือก โดยตัวเลือกจะมีตัวเลือกที่เป็นตัวถูก และตัวเลือกที่เป็นตัวลวง ผู้เขียนข้อสอบต้องมีความรู้ในวิชานั้นอย่างลึกซึ้ง และรู้วิธีการเขียนข้อสอบ โดยมีข้อควรพิจารณา คือ ในส่วนข้อคำถามต้องชัดเจนเพียงหนึ่งเรื่อง ภาษาที่ใช้กะทัดรัดเหมาะสมกับระดับของผู้ตอบ ไม่ใช้คำปฏิเสธหรือปฏิเสธซ้อนกัน และไม่ควรถามคำถามแบบท่องจำ และในส่วนตัวเลือกควรมีคำตอบถูกเพียงคำตอบเดียวที่มีความกะทัดรัด ไม่ชี้นำหรือแนะคำตอบ มีความเป็นอิสระจากกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเรียงตามลำดับตามปริมาณหรือตัวเลข ตัวลวงต้องมีความเป็นไปได้และกำหนดจำนวนตัวเลือก 4 หรือ 5 ตัวเลือก

การวัดความรู้เป็นการวัดความสามารถของบุคคลในการระลึกนึกถึงเรื่องราว หรือ สิ่งที่เคยเรียนมาแล้วซึ่งคำถามที่ใช้ในระดับนี้ คือความจำ (วิกิราม อารีราษฎร์, 2547, หน้า 15-17)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม

ความหมายของพฤติกรรม

มีผู้ให้ความหมายคำว่า “พฤติกรรม” (Behavior) ไว้มากมายแต่ที่น่าสนใจ เช่น

เวด และทาวริส (Wade & Tavris, 1999, p. 245 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2550) อธิบายว่า พฤติกรรมคือ การกระทำของคนเราที่สังเกตได้

ซิมบาร์โด (Zimbardo, 1999, p. 3 อ้างถึงใน สมหญิง นุชปาน, 2553, หน้า 24) อธิบายว่า พฤติกรรมเป็นการกระทำของบุคคลเพื่อปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้

ลาเฮย์ (Lahey, 2001, p. 5 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2550) กล่าวว่า พฤติกรรม เป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่สามารถสังเกตได้

อรุณ รักธรรม (2540 อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของคำว่า พฤติกรรม (Behavior) คือ กิริยาอาการที่แสดงออกหรือเกิดปฏิกิริยาเมื่อเผชิญกับสิ่งภายนอก การแสดงออกนั้นอาจเกิดจากอุปนิสัยที่ได้สะสม หรือเกิดจากความเคยชินอันได้รับประสบการณ์และการศึกษาอบรมก็ตามการแสดงออกนี้อาจเป็นได้ทั้งในรูปคล้อยตามหรือต่อต้าน และอาจเป็นได้ทั้งคุณและโทษต่อเจ้าของพฤติกรรมเองและต่อสิ่งเล้าภายนอก

ราชบัณฑิตสถาน (2546 อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, หน้า 23) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด ความรู้สึกเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

จากคำนิยามดังกล่าว สามารถสรุปว่าพฤติกรรม หมายถึง กิริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าทาง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงปรากฏออกมาภายนอกเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าทั้งในส่วนที่เจ้าของพฤติกรรมเองรู้ได้และในส่วนที่บุคคลอื่นจะรู้ได้ (สมหญิง นุชปาน, 2553, หน้า 24)

ประภาพร มูลละออง (2552 อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, หน้า 21-22) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของ Bloom โดยแบ่งพฤติกรรมออกได้ 3 ส่วน คือ

1. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบพุทธรพีสัย (Cognitive Domain) พฤติกรรมนี้เกิดจากประสบการณ์ในแต่ละคนเป็นทักษะในด้านสมองในการคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ เป็นการพัฒนาปัญญา และทักษะแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน

- 1.1 ความรู้เป็นความสามารถในการจำ หรือระลึกได้
- 1.2 ความเข้าใจเป็นขั้นตอนจากความรู้ เมื่อรู้สึกสามารถแปลความหรือคาดหมายได้
- 1.3 การนำเอามาใช้ การที่บุคคลสามารถนำเอาทฤษฎี วิธีการ แนวคิดต่าง ๆ มาใช้
- 1.4 การวิเคราะห์ เป็นขั้นที่สามารถแยกแยะส่วนใหญ่ออกจากส่วนย่อยได้
- 1.5 การสังเคราะห์ เป็นขั้นที่สามารถรวมส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นส่วนรวมใหม่โดยปรับปรุงให้ดีขึ้น
- 1.6 การประมาณค่า เป็นขั้นตอนที่บุคคลชี้และแสดงให้เห็น โดยใช้เกณฑ์และมาตรฐานเป็นเครื่องมือยืนยัน

2. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบเจตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง ความสนใจความรู้สึก ความชอบค่านิยมต่าง ๆ เป็นพฤติกรรมที่ยากต่อการมองเห็นหรือเข้าใจเพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในจิตใจของคน ได้แก่

- 2.1 การยอมรับ เป็นความสามารถในการรู้ หรือความฉับไวในการรับรู้สิ่งต่าง ๆ
- 2.2 การตอบสนอง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงความสนใจเต็มใจและพอใจสิ่งเร้า
- 2.3 การสร้างคุณค่าหรือค่านิยม เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรู้สึก หรือสำนึก

ในคุณค่า หรือคุณธรรมของสิ่งต่าง ๆ จนกลายเป็นความนิยมชมชอบและเชื่อถือในสิ่งนั้น

2.4 การจัดระบบ เป็นการจัดรวบรวมค่านิยมต่อสิ่งต่าง ๆ เข้ามาเป็นระบบ

2.5 การมีลักษณะที่ได้จากค่านิยมหรือลักษณะนิยมเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกเป็น

นิสัยตามธรรมชาติ

3. พฤติกรรมการเรียนรู้แบบทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เกิดจากการเรียนรู้และปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยพฤติกรรมที่เป็นเจตพิสัยเป็นปัจจัยนำของการเรียนรู้ที่จะกระทำ การเข้าถึงการยอมรับและปัจจัยแวดล้อมทางกายภาพ รวมทั้งแรงกระตุ้นจากบุคคลอื่นสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตามปกติทักษะพิสัยจะเกิดขึ้นได้จาก การปลูกฝังมาตั้งแต่เด็ก โดยจะพัฒนาไปตามสภาพปัญหา แบ่งเป็น 5 ชั้น คือ

3.1 การเลียนแบบ (Imitation) เป็นการเลือกตัวแบบหรือตัวอย่างที่สนใจ

3.2 การตามแบบ (Manipulation) เป็นการลงมือกระทำตามแบบที่สนใจ

3.3 การมีความถูกต้อง (Precision) เป็นการตัดสินใจเลือกทำตามแบบแผนที่เห็นว่า

ถูกต้อง

3.4 การกระทำอย่างต่อเนื่อง (Articulation) เป็นการกระทำในสิ่งที่เห็นว่าถูกต้องนั้น

อย่างต่อเนื่อง

3.5 การกระทำโดยธรรมชาติ (Naturalization) เป็นการกระทำจนเกิดทักษะสามารถ

ปฏิบัติได้โดยอัตโนมัติเป็นธรรมชาติ

สุรพล พะยอมเยี่ยม (2545 อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, หน้า 22-23) กล่าวว่า พฤติกรรม ในทางจิตวิทยานั้น หมายถึง การกระทำอันเนื่องมาจากการกระตุ้นหรือการจูงใจต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ การกระทำหรือพฤติกรรมเหล่านั้นเกิดขึ้นหลักจากที่บุคคลได้ผ่านกระบวนการ กลั่นกรอง ตกแต่งและตั้งใจที่จะทำให้เกิดขึ้น เพื่อให้บุคคลอื่นได้สัมผัสรับรู้พฤติกรรมของบุคคล แม้กระทั่งทำด้วยสาเหตุจุดมุ่งหมายเดียวกันแต่จะมีลักษณะอาการแตกต่างกัน เมื่อบุคคล เวลา สถานที่ หรือสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการกระทำของบุคคลล้วนจะต้องผ่านกระบวนการตัดสินใจ อันประกอบด้วยอารมณ์และความรู้สึกของผู้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ จึงทำให้พฤติกรรมของแต่ละคนมีความแตกต่างกัน หรือปรับเปลี่ยนไปตามเรื่องราวที่เกี่ยวข้องเสมอด้วยเหตุผลที่ว่า พฤติกรรมแต่ละครั้งเกิดจากกระบวนการซึ่งหากพิจารณากระบวนการออกเป็น ส่วน ๆ จะพบว่า ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1. ส่วนการแสดงออกหรือกิริยาท่าทาง (Acting)

2. ส่วนการคิดเกี่ยวกับกิริยานั้น (Thinking)

3. ส่วนความรู้สึกที่มีอยู่ในขณะนั้น (Feeling)

องค์ประกอบพฤติกรรม

ครอนบรอก (Cronbach, 1990 อ้างถึงใน สมหญิง นุษพาน, 2553, หน้า 25) ได้แบ่งองค์ประกอบพฤติกรรมมนุษย์ออกเป็น 7 ประการ ได้แก่

1. จุดมุ่งหมายของผู้เรียน (Goal) หมายถึง สิ่งที่ผู้เรียนต้องการหรือสิ่งที่ผู้เรียนมุ่งหวัง การเรียนอย่างไม่มีจุดมุ่งหมาย คือไม่ทราบว่าเรียนไปทำไม ย่อมจะไม่บังเกิดผลดีขึ้นได้ ครูควรชี้ให้ผู้เรียนเข้าใจถึงจุดมุ่งหมาย ในการเรียนวิชาต่าง ๆ ว่าคืออะไร เพื่ออะไร
2. ความพร้อม (Readiness) เป็นลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนหรือผู้แต่งละคน หมายถึง วุฒิภาวะของผู้เรียนด้วย คนที่มีความพร้อมจะเรียน ได้ดีกว่าทั้ง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกัน จึงควรสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเพื่อให้เขาพร้อมที่จะเรียนได้
3. สถานการณ์ (Situation) หมายถึง สิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่มากกระทำต่อผู้เรียน เช่นการเรียนการสอน สถานการณ์ต่าง ๆ ฯลฯ คนหรือสัตว์จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อ ได้เข้าไปมีประสบการณ์ ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างแท้จริง
4. การแปลความหมาย (Interpretation) เป็นการศึกษาหาช่องทางในสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่เพื่อเข้าไปสู่จุดมุ่งหมาย หรือการวางแผนการกระทำเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยพิจารณาสถานการณ์มาใช้ให้เห็นเป็นประโยชน์ การจะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นอาจมีหลายวิธี และอาจจะมียุทธวิธีหนึ่งที่ดีที่สุด การที่คนจะเลือกวิธีใดนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถในการแปลความหมาย เป็นสำคัญ
5. ลงมือกระทำ (Action) เมื่อแปลสถานการณ์แล้ว ผู้เรียนจะลงมือตอบสนองสถานการณ์ หรือสิ่งเร้าในทันที การกระทำนั้นผู้เรียนย่อมจะคาดหวังว่าจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำได้เขาบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
6. ผลที่ตามมา (Consequence) หลังจากตอบสนองสิ่งเร้าหรือสถานการณ์แล้วผลที่ตามมา คือ อาจจะประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย จะเกิดความพอใจ (Confirm) ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จย่อมไม่พอใจ ผิดหวัง (Contradict) ถ้าประสบผลสำเร็จก็จะเป็นแรงจูงใจให้ทำกิจกรรมอย่างเดิมอีก ถ้าไม่บรรลุจุดมุ่งหมายอาจหมดกำลังใจ ท้อแท้ที่จะตอบสนองหรือทำพฤติกรรมต่อไป
7. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Contradict) ซึ่งการกระทำใน 2 ลักษณะคือ ปรับปรุง การกระทำของตนใหม่เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยย้อนไปพิจารณาหรือแปลสถานการณ์หรือ สิ่งเร้าใหม่แล้วหาวิธีการทำพฤติกรรมที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายปลายทางให้ได้ อีกประการหนึ่ง อาจเลิกไม่ทำกิจกรรมนั้นอีก หรืออาจจะกระทำซ้ำ ๆ อย่างเดิมไม่เกิดผลอะไรเลยก็ได้

กระบวนการเกิดพฤติกรรม

สุรพล พะยอมเข้ม (2545 อ้างถึงใน เอกนรินทร์ กลิ่นหอม, 2553, หน้า 23-24)

กระบวนการเกิดพฤติกรรมแต่ละครั้งออกเป็นกระบวนการย่อยได้อีก 3 ประการ คือ

1. กระบวนการรับรู้ (Perception Process) กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการเบื้องต้นที่เริ่มจากการที่บุคคลได้รับสัมผัสหรือรับรู้ข่าวสารจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ โดยผ่านระบบประสาทสัมผัส ซึ่งรวมถึงความรู้สึก (Sensation) กับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัสนั้น ๆ ด้วย

2. กระบวนการคิดและเข้าใจ (Cognition Process) กระบวนการนี้อาจเรียกได้ว่า “กระบวนการทางปัญญา” ซึ่งประกอบไปด้วยการเรียนรู้ การคิดและการจำ ตลอดจนการนำไปใช้หรือเกิดการพัฒนาจากการเรียนรู้ นั้น ๆ ด้วยการรับสัมผัสและการรับรู้ที่นำไปสู่การคิดและการเข้าใจนี้เป็นระบบการทำงานที่มีความซับซ้อนและเป็นกระบวนการภายในทางจิตที่ศึกษาและสรุปเป็นคำอธิบายที่ชัดเจนได้

3. กระบวนการแสดงออก (Spatial Behavior Process) หลังจากที่ผ่านมาขั้นตอนของการรับรู้และการคิดและเข้าใจแล้วบุคคลจะมีอารมณ์ตอบสนองต่อสิ่งที่ได้รับรู้ นั้น แต่ยังไม่ได้แสดงออกให้ผู้อื่นได้รับรู้ ยังคงเป็นพฤติกรรมที่อยู่ภายใน (Covert Behavior) แต่เมื่อได้คิดและเลือกที่จะแสดงการตอบสนองให้บุคคลอื่นสังเกตได้เราเรียกว่า พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ซึ่งพฤติกรรมภายนอกนี้เป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่มีอยู่ทั้งหมดภายในตัวบุคคลนั้น เมื่อมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสิ่งเร้าใดสิ่งเร้าหนึ่ง การแสดงออกมาเพียงบางส่วนของที่มีอยู่จริงเช่นนี้ จึงเรียกว่า Spatial Behavior

พฤติกรรมในการกำจัดของครัวเรือน

เอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553, หน้า 24) พฤติกรรมในการกำจัดของครัวเรือน หมายถึง การกระทำที่แสดงออกมาโดยมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะและการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ความรู้ในการกำจัดขยะเกี่ยวกับโทษ ประโยชน์ ปริมาณขยะ
2. ทักษะในการกำจัดขยะ รู้จักมองปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัยและสถานะสิ่งแวดล้อม

3. การปฏิบัติที่ถูกต้องในการกำจัดขยะ ควรมีการแยกถังขยะ นำขยะมาเป็นประโยชน์ โดยใช้หลัก 5Rs เพื่อเป็นการลดปริมาณขยะ หลัก 5Rs คือ

Reduce หมายถึง การลดปริมาณขยะด้วยการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เหลือเป็นขยะน้อย

Reuse หมายถึง การนำขยะกลับไปใช้ซ้ำการใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำแล้วซ้ำอีกตามรูปแบบที่เป็นต้นกำเนิดของมัน

Recycle หมายถึง การแปลงผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ใหม่

Reject หมายถึง การปฏิเสธการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ยากต่อการกำจัด

Response หมายถึง ผู้ทิ้งขยะยอมรับที่จะคัดแยกขยะ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2554, หน้า 264) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2554, หน้า 188) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วน ตำบล พ.ศ. 2537 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 มาตรา 67 ภายใต้นบังคับกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

- (1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (2) การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- (4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- (5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- (6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็กและเยาวชน ผู้สูงอายุและพิการ
- (7) คุ้มครอง ดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2554, หน้า 148) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2552 มาตรา 50 ภายใต้นบังคับแห่งกฎหมายเทศบาลตำบลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลดังต่อไปนี้

- (1) รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (2) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ
- (3) รักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอย

และสิ่งปลูก

- (4) ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- (5) ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- (6) ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- (7) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ
- (8) บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (9) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และได้รับการประกาศยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ปัจจุบันที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนานตั้งอยู่ เลขที่ 99/9 หมู่ที่ 1 ตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน มีเนื้อที่ประมาณ 120.70 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 75,500 ไร่ มีแนวเขตติดต่อ ทิศเหนือติดต่อดำบลคลองไก่อีถื่อน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ทิศใต้ติดต่อดำบลทรายขาว และตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับประเทศกัมพูชาประชาธิปไตย ทิศตะวันตกติดต่อดำบลปะตง และตำบลทับช้าง อำเภอสอยดาว องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนานมีหมู่บ้านจำนวน 16 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น จำนวน 10,522 คน แยกเป็น ชายจำนวน 5,283 คน หญิงจำนวน 5,239 คน อาชีพประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกี่ยวกับเกษตรกรรม คือ ทำไร่ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย ทำสวนผัก เช่น ผักคะน้า มะเขือ พริก ทำสวนผลไม้ เช่น มะขามหวาน มะม่วง มะละกอ ลำไย ทุเรียน ฝรั่งทั่วไปและค้าขาย โดยมีพื้นที่เกษตรกรรม ประมาณ 64,040 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน, 2555, หน้า 3-5)

องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง

องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539 องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง ตั้งอยู่เลขที่ 320 หมู่ที่ 1 ตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีแนวเขตติดต่อ ทิศเหนือติดต่อดำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศใต้ติดต่อดำบลหนองตากง อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออกติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา ทิศตะวันตกติดต่อดำบล

ทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ประชากร จำนวนครัวเรือน 3,604 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 9,163 คน แยกเป็นชาย 4,618 คน หญิง 4,545 คน ในพื้นที่ส่วนมากปลูก มันสำปะหลัง 28,995 ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 10,565 ไร่ มะม่วง 250 ไร่ ลำไย 6,461 ไร่ มะขามหวาน 50 ไร่ ยางพารา 3,136 ไร่ อ้อยโรงงาน 580 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง, 2555, หน้า 5-7, 17)

องค์การบริหารส่วนตำบลปะตง

องค์การบริหารส่วนตำบลปะตงและมีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 ตั้งอยู่เลขที่ 499 หมู่ 1 ตำบลปะตง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ประมาณ 113.56 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 70,977 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อ ทิศเหนือติดต่อกับเขตเทศบาลตำบลทับช้าง ทิศใต้ติดต่อกับเทศบาลตำบลทรายขาวและเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนานและเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอแก่งหางแมวและอำเภอเขาคิชฌกูฏ มี 1 ตำบล 11 หมู่บ้าน ประชากรจำนวนทั้งสิ้น 8,993 คน แบ่งเป็นชาย 4,599 คน และหญิง 4,394 คน ในเขตพื้นที่มีทั้งหมด 70,977 ไร่ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตร พื้นที่ปลูกพืชทั้งหมด 47,944 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น 24,923 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ 22,007 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชผล 707 ไร่ พืชที่ปลูกข้าว 284 ไร่ พื้นที่ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ 23 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลปะตง, 2555, หน้า 7-9, 11)

องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว

องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาวได้รับการยกฐานะจากสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อ 2 มีนาคม มีแนวเขตติดต่อทิศเหนือติดต่อกับเทศบาลตำบลทรายขาวและตำบลปะตง ทิศใต้ติดต่อกับอำเภอโป่งน้ำร้อน ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบลสะตองและอำเภอโป่งน้ำร้อน ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอเขาคิชฌกูฏ ประชากรในตำบลทรายขาวมีจำนวนทั้งสิ้น 7,939 คน แยกเป็นชาย 4,099 คน หญิง 3,840 คน ตั้งอยู่เลขที่ 6 หมู่ที่ 1 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 ตำบลทรายขาว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทำไร่ จำนวน 26,005 ไร่ ทำสวนผลไม้ จำนวน 18,949 ไร่ ทำเกษตรอื่น ๆ จำนวน 2,635 ไร่ ทำพืชผัก จำนวน 173 ไร่ ทำนา จำนวน 170 ไร่ (องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว, 2555, หน้า 3-5)

เทศบาลตำบลทับช้าง

เทศบาลตำบลทับช้างเปลี่ยนแปลงฐานะ เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2550 ปัจจุบัน สำนักงานเทศบาลตำบลทับช้าง เลขที่ 108/ 1 ตั้งอยู่ที่ 1 ถนนเฉลิมพระเกียรติ ร.9 ทางหลวงหมายเลข 317 สายจันทบุรี-สระแก้ว มีเขตติดต่อทิศเหนือติดต่อกับตำบลวังทอง, ตำบลวังสมบูรณ์ อำเภอวังสมบูรณ์และตำบลคลองไก่อี้น อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ทิศใต้ติดต่อกับตำบลปะตง อำเภอ

สอยดาวและตำบลจันทเขลม อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันออกติดต่อดำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทิศตะวันตกติดต่อดำบลขุนซ่อง อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 222.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 189,078 ไร่ มีประชากรทั้งสิ้น 16,061 คน แยกเป็นชาย 8,127 คน หญิง 7,934 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตรกรรม เช่น หอม ผักชี แตงกวา มันสำปะหลัง ไร้อ้อย ไร้วัว โปด ถั่ว มะม่วง มะขามหวาน ลำไย ลิ้นจี่กระท้อน มะละกอยางพารา (เทศบาลตำบลทับช้าง, 2554, หน้า 5, 7, 9)

เทศบาลตำบลทรายขาว

เทศบาลทรายขาวได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบลทรายขาว นับตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 ตั้งอยู่เลขที่ 601/ 15-16 หมู่ที่ 1 ต.ปะตง อ.สอยดาว จ.จันทบุรี มีพื้นที่ 38 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุม 2 ตำบล 6 หมู่บ้าน คือ ตำบลปะตง หมู่ที่ 1 และตำบลทรายขาว หมู่ที่ 1, 3, 5, 9 และ 12 มีแนวเขตติดต่อกับทิศเหนือติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลปะตง ทิศตะวันออกติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลปะตงและองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว ทิศใต้ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว ทิศตะวันตกติดต่อกับเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า สอยดาว มีประชากรจำนวน 11,126 คน แยกเป็นเพศชาย จำนวน 5,472 คน แยกเป็นเพศหญิง จำนวน 5,654 คน ประชากรประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวน ทำไร่ เช่น ปลูกข้าวโพด มันสำปะหลัง ถั่ว อ้อย ทุเรียน ลำไย กระท้อน เงาะ มะขามหวาน (เทศบาลตำบลทรายขาว, 2555, หน้า 5-6, 34-35)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กัลยาณี ภูมมาลี (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมโดยรวมของนักเรียนในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ผลทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้ ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยและทัศนคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยมีความแตกต่างกันต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .000 และ .001 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับชั้น เพศ แผนการเรียน อาชีพของบิดา มารดา ระดับการศึกษาของบิดา มารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนและจำนวนสมาชิกในครัวเรือน และการได้รับข้อมูลข่าวสาร ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ปรเมษฐ ห่วงมิตร (2550) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด คือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ รองลงมาคือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย และด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยในด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ ประชาชนเลือกขยะประเภทกล่องกระดาษ หรือหนังสือพิมพ์เก็บไว้ขาย หรือนำกลับมาใช้ได้ อีก ในด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ประชาชนเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ และในด้านการคัดแยกขยะมูลฝอย ประชาชนมีพฤติกรรมที่ขยะเปียกจะต้องมีถังขยะรองรับเสมอ ผลเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกรรทำจัดขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร พบว่า เพศ อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในชุมชน รายได้ในครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครอบครัว และลักษณะที่อยู่อาศัยต่างกัน มีพฤติกรรมกรรจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

มนู คลจิตต์ (2550) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมกรรจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ เรื่องกรรจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องทักษะคดีด้านการรับรู้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ๆ ประชาชนเห็นว่าขยะมูลฝอยก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการเป็นแหล่งแพร่พันธุ์ของเชื้อโรครุนมากที่สุด ซึ่งกรรทำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสามารถทำได้ง่าย และสะดวกคือ การให้เทศบาลนำไปกำจัดส่วนที่สนคดีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่เห็นว่า การคัดแยกขยะก่อนทิ้งทำให้สะดวกต่อการนำไปกำจัด ด้านความตระหนักในการจัดการและการมีส่วนร่วม ประชาชนเห็นว่าควรมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเพราะประชาชนเป็นผู้ผลิตขยะและได้รับผลกระทบต่อปัญหาโดยตรง ส่วนความสัมพันธ์ระหว่าง ความรู้ ทักษะคดี ความตระหนัก การมีส่วนร่วมกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กัน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เรื่องกรรจัดการขยะมูลฝอยและทักษะคดี พบว่า มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรจัดการขยะมูลฝอยจากข้อเสนอแนะพบว่า ควรเร่งให้มีการณรงค์ให้ประชาชนรู้ตระหนักถึงพิษภัยของขยะมูลฝอยประเภท ก่อให้เกิดพิษภัยและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วม ในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

นพวรรณ วีระพันธ์เจริญ, อุบล พุ่มสะอาด, ชัชฎาพร ่องอาจ และนภัสนันท์ สิมสันติธรรม (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการความรู้เรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนนี้เดิมเคยเป็นสลัมและได้รับการพัฒนาที่อยู่อาศัยใหม่เป็นอาคารแถวมีจำนวน 40 หน่วย อาชีพชาวชุมชนส่วนใหญ่รับจ้าง ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีกรรการชุมชนที่เข้มแข็ง ปัญหาในชุมชนมีหลายประการนอกเหนือจากการบริหารจัดการขยะ

มูลฝอย คือ ปัญหาขาดความสามัคคี เขาชนติดสิ่งเสพติด ปัญหาโรคเรื้อรังของผู้สูงอายุ กระบวนการศึกษาโดยการใช้ฐานความรู้ที่บูรณาการระหว่างขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม การศึกษาคุณงานและการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และจิตสำนึกด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับชุมชนและทำให้ชุมชนร่วมและจัดกิจกรรมการคัดแยกขยะ จำหน่ายขยะรีไซเคิลในชุมชน การวางระบบทำความสะอาดพื้นที่ที่ส่วนรวมร่วมกัน กำหนดแผนการจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อเยาวชน การทำน้ำหมักจากขยะและสนับสนุนการเล่นกีฬาของเยาวชนและนอกจากนี้ยังเกิดเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนอื่นด้านการจัดการขยะมูลฝอย

วายุ คงธนจรัส (2552) ศึกษาเรื่อง ระดับความรู้ของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลห้วยใหญ่มีระดับความรู้ “ต่ำ” และเมื่อเปรียบเทียบระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลห้วยใหญ่ที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ มีระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกันมีระดับความรู้ในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และผลการศึกษาในครั้งนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพิจารณาเพื่อวางแผนนโยบายกำหนดกลยุทธ์ในการให้ความรู้กับประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ในเรื่องการรณรงค์การกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อให้ประชาชนในเขตมีความรู้และสามารถจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างถูกวิธี

วิรัช โพธิ์ทอง (2551) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยเป็นอย่างดี มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยภายในบ้าน โดยการทิ้งขยะแห้งและขยะผสมในจุดรับขยะและมีการจัดการขยะมูลฝอยทุกวัน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยทั่วไปโดยการคัดแยกไว้เพื่อจำหน่าย รองลงมาคือการเผาหรือฝังกลบและมีส่วนน้อยที่สุดคือทิ้งกองไว้ข้างบ้าน สำหรับผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยอันตรายโดยการทิ้งลงถัง โดยมีได้ห่อหุ้มรองลงมาแยกขยะอันตรายทิ้งในถุงพลาสติกก่อนทิ้งลงจุดรับขยะมูลฝอย บางส่วนมีพฤติกรรมโดยการฝังดิน และบางส่วนมีพฤติกรรมโดยการทิ้งไว้ที่ว่างใกล้บ้าน

อาภรณ์ รพีเลิศรังสิมันต์ (2551) ศึกษาเรื่อง ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำชุมชนกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกแบบเจาะจง ได้รับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดี ร้อยละ 92.60 มีทัศนคติต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเชิงบวก ร้อยละ 95.60

รวมทั้งได้รับสิ่งจูงใจในการจัดการขยะมูลฝอยจากหน่วยงานภาครัฐร้อยละ 98.50 ทำให้ผู้นำชุมชน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การลดปริมาณขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือน การกำจัดขยะมูลฝอยอย่างเหมาะสมและการรวมกลุ่มกันจัดตั้ง ตลาดนัดวัศศรีไซเคิลจากประชาชนในชุมชนสัปดาห์ละ 1 วัน (วันอาทิตย์) รวมทั้งการทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำชีวภาพจากขยะเปียก ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งและควรส่งเสริมให้เป็นชุมชนต้นแบบ เพื่อขยายผลไปสู่ชุมชนอื่น ๆ ต่อไป

นิตยา เพียรทรัพย์ (2552) ศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชน ในพื้นที่เทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่เป็น กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 20-29 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษา ระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ ลูกจ้างเอกชน มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาล ไม่เกิน 10 ปี มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมจัดการขยะอยู่ใน ระดับพอใช้ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลเสม็ดที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมจัดการขยะ แตกต่างกัน ประชาชนที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลแตกต่างกัน มีพฤติกรรมจัดการขยะ ไม่แตกต่างกัน และความรู้ของประชาชนมีความสัมพันธ์เชิงบวกแบบ ค่อนข้างต่ำกับพฤติกรรมจัดการขยะที่ระดับนัยสำคัญ .05 กล่าวคือ เมื่อประชาชนมีความรู้เพิ่มขึ้น จะมีพฤติกรรมจัดการขยะในระดับที่ดีขึ้น

นพวรรณ ธีระพันธ์เจริญ, สุภารัตน์ ชัยกิตติภรณ์ และสมปรารถนา สุขเกษม (2552) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้เรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่นี้มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นสถานที่ที่มีโบราณสถาน ของศาสนาอิสลามเก่าแก่หลายแห่ง แต่ยังคงขาดการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม กระบวนการวิจัยทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกด้านการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งแวดล้อมดีขึ้นและนำความรู้ไปแก้ไขปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในตำบล โดยการ ร่วมกันรักษาความสะอาดสถานที่สำคัญ ๆ ทุกเดือน การจัดสถานที่ทิ้งขยะมูลฝอยการทำปุ๋ยหมัก และการปลูกต้นไม้ในสถานที่สาธารณะ

ยุพา อุษัยน, อิมรอน มะลูลีม และวลัยพร ชินศิริ (2553) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการขยะ มูลฝอยของชุมชน ตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยของ ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ทางโทรทัศน์ รองลงมารับรู้ทางหนังสือพิมพ์ ด้านปริมาณขยะมูลฝอยใน ครัวเรือนบ้านต่อวันมีจำนวน 5-10 กิโลกรัมต่อวัน ปัจจุบันมีปริมาณขยะมูลฝอยในปริมาณเพิ่ม มากขึ้นประเภทขยะมูลฝอยในครัวเรือนและชุมชนส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติก

2. รองลงมาเป็นเศษอาหาร ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยเผยแพร่ความรู้และให้คำปรึกษาการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกวิธีแก่ประชาชนในชุมชน รองลงมา เป็นแกนนำในการขอรับบริการด้านการจัดการขยะมูลฝอยกับ อบต. คูบางหลวง และ อบต. คูบางหลวง มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน คือ การเผยแพร่ความรู้และให้ คำปรึกษาการจัดการขยะมูลฝอยแก่ชุมชนต่าง ๆ ตลอดเวลาและรองลงมามีการลงพื้นที่ที่ตรวจสอบ การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนเป็นประจำ

3. ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งลักษณะการจัดการขยะมูลฝอยในด้านพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับน้อย แต่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในระดับ ลักษณะของการจัดการ ขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนพบว่าประชาชนมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย หรือ การคัดแยกขยะให้ถูกประเภทในระดับน้อย แต่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของ ชุมชนในระดับมากเพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการ ปฏิบัติตนของแต่ละคนที่ไม่สร้างปัญหาขยะมูลฝอยให้กับชุมชนถึงแม้ปฏิบัติเป็นประจำก็ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

4. แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนที่พบได้แก่ 4.1) ควรกำหนดเวลา ที่เหมาะสมในการเก็บขนมูลฝอย 4.2) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอย ที่ถูกต้องแก่ประชาชน 4.3) ควรมีกฎหมายควบคุม “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” 4.4) ควรณรงค์ ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน 4.5) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ จัดการขยะมูลฝอยแก่ประชาชน 4.6) ควรคัดแยกและสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยขององค์การ บริหารส่วนตำบล 4.7) ควรกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการเผา

สมหญิง นุชปาน (2553) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยรวมมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยค่อนข้างไม่เหมาะสม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยดีที่สุดคือด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) คราวเรือนเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวรและมีอายุการใช้งานนานและซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะ รองลงมาคือ ด้านการนำมาใช้ซ้ำ (Reuse) คราวเรือนมีการนำกระดาษที่เหลือมา ใช้ทำกระดาษโน้ตและนำขวดน้ำหวาน หรือขวดแก้วอื่นที่ใช้แล้ว นำมาบรรจุน้ำดื่มผลการ เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล บางทราย อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อเดือนต่างกัน

มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยพบว่า กลุ่มที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อเดือน ระหว่าง 20,001-30,000 บาท เหมาะสมกว่ากลุ่มที่มีรายได้ในครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 20,001 บาท และกลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 5 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยเหมาะสมกว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนน้อยกว่า 3 ปี ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยและจำนวนสมาชิกในครัวเรือนต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

เอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันจว้า อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยโดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ผู้ที่มีอายุ การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกัน มีความรู้ที่แตกต่างกัน ส่วนเพศและรายได้ที่แตกต่างกัน มีความรู้ที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุและอาชีพที่แตกต่างกันมีทัศนคติที่ไม่แตกต่างกัน ผู้ที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ส่วนเพศ อายุ อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับการศึกษาค้นคว้าพบว่า ความรู้และทัศนคติในการจัดการขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

สารทิ สุทธิ (2554) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลกะลุวอเหนือ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่ และด้านการคัดแยกขยะ ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการลดการเกิดขยะมูลฝอยส่งเสริมให้ใช้ ตะกร้าและถุงผ้าไปตลาด ส่งเสริมการคัดแยกประเภทมูลฝอยจากต้นทาง คือ ระดับครัวเรือน มีการรณรงค์ให้ประชาชนกำจัดขยะประเภทต่าง ๆ รณรงค์ให้มีการนำขยะมูลฝอยมาใช้ใหม่โดยการทำเป็นตัวอย่างและให้คำปรึกษา แต่ยังมีบางส่วนที่มีพฤติกรรมในการบริโภคที่ไม่เหมาะสม คือยังใช้ถุงพลาสติกจึงก่อให้เกิดมูลฝอยในปริมาณมาก ทั้งนี้ผู้นำชุมชนมีความเห็นว่า ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยมีความรุนแรงอยู่ในขั้นวิกฤติ สาเหตุมากจากการขาดงบประมาณในการจัดการขยะมูลฝอย ขาดวัสดุอุปกรณ์ ภาชนะรองรับ การเก็บรวบรวมยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่เนื่องจากบุคลากรและยานพาหนะในการเก็บรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอยมีไม่เพียงพอประชาชนมีพฤติกรรมการกำจัดขยะไม่ถูกวิธี และประชาชนยังไม่ตระหนักถึงโทษที่เกิดขึ้นแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลกะลุวอเหนือ คือ ควรเพิ่มเจ้าหน้าที่บริการพร้อมทั้งจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้เพียงพอกับความต้องการในการจัดซื้อ จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการ กำจัดขยะให้เพียงพอและเหมาะสม และควรมีการจัดประชุม/ สัมมนาหรือศึกษาดูงานจากชุมชนที่ ประสบความสำเร็จเพื่อใช้เป็นแบบอย่างปรับประยุกต์ให้เกิดความเหมาะสมแก่ชุมชนเกี่ยวกับเรื่อง การจัดการขยะมูลฝอยภายในชุมชน

สรุปตัวแปรในการวิจัย

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย

1. ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำท้องถิ่นของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ประกอบไปด้วย

คุณลักษณะทั่วไป ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. รายได้

คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์การปกครอง ส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี แบ่งออกเป็น

1. การลดปริมาณขยะมูลฝอย
2. การนำขยะมูลฝอย เศษวัสดุมาใช้ใหม่
3. การนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม
4. การนำขยะมูลฝอย เศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป
5. การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นและเพื่อเปรียบเทียบความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ความรู้ที่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี, นายกองกิจการบริหารส่วนตำบล, รองนายกเทศมนตรี, รองนายกองกิจการบริหารส่วนตำบล ปลัดเทศบาล, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาเทศบาล, สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 156 คน (เทศบาลตำบลทับช้างแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2554; เทศบาลตำบลทรายขาวแผนพัฒนาสามปี, 2555; องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนานแผนพัฒนาสามปี, 2555; องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาวแผนพัฒนาสามปี, 2555; องค์การบริหารส่วนตำบลปะดงแผนพัฒนาสามปี, 2555; องค์การบริหารส่วนตำบลสะดอนแผนพัฒนาสามปี, 2555)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) เกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น โดยแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ลักษณะของคำถามเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย แบบวัดความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ประกอบด้วยคำถามทดสอบความรู้ โดยเนื้อหาของคำถามเป็นการประเมินความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งคำถามมีจำนวนทั้งหมด 15 ข้อ เป็นแบบตัวเลือก (“ใช่” และ “ไม่ใช่”) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย แบบวัดพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย เป็นคำถามแบบมาตราการประเมิน (Rating Scale) โดยดัดแปลงแบบมาตราการประเมินของ (สมหญิง นุชปาน, 2553, หน้า 38) จาก 4 ระดับ เป็น 3 ระดับ โดยกำหนดคะแนนของระดับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ไว้ดังนี้

ระดับพฤติกรรม	คะแนนข้อคำถาม
มีการปฏิบัติทุกครั้ง	3 คะแนน
มีการปฏิบัติบางครั้ง	2 คะแนน
ไม่เคยปฏิบัติเลย	1 คะแนน

ทั้งนี้เนื้อหาคำถามเป็นการประเมินพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งประกอบด้วยคำถามทั้งหมด จำนวน 15 ข้อ

การลดปริมาณขยะมูลฝอย	3 ข้อ
การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่	3 ข้อ
การนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย มาซ่อมแซม	3 ข้อ
การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป	3 ข้อ
การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก	3 ข้อ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้นำท้องถิ่น

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จากหนังสือ ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยามและเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาโดยภาพรวม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่

อาจารย์สุปราณี ธรรมพิทักษ์ รองคณบดี ฝ่ายวิชาการและวิจัย วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ชิตพล ชัยมะดัน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาสระแก้ว วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

นางสาวมะลิ สุขหอม ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

1. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้นำท้องถิ่น นอกเขตพื้นที่อำเภอสอยดาว จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงตรงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยวิธีของ Kuder-Richardson (KR-20) สำหรับกรณีนี้มีเพียง 2 คำตอบ คือ ใช่ หรือ ไม่ใช่ และวิธีของแบบ Cronbach's Reliability Coefficient Alpha สำหรับกรณีเป็นคำถามแบบมาตรฐานส่วนประมาณค่าที่มี 2 คำตอบขึ้นไป ซึ่งได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม ดังนี้

2. ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีของ Kuder-Richardson (KR-20) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น .76 ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

3. ผลการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ด้วยวิธีของแบบ Cronbach's Reliability Coefficient Alpha ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น .78 ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล

2. นำหนังสือแนะนำตัวจากวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา พร้อมแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

3. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2555 ถึง มีนาคม 2556 จำนวน 156 ชุด โดยมี แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 156 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้การจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ สอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยใช้วิธีการประมวลผลค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบ วัตถุประสงค์ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าอัตราร้อยละ (Percentage) และประกอบการนำเสนอแบบตาราง
2. ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าอัตราร้อยละ (Percentage) และประกอบการนำเสนอแบบตาราง
3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งกำหนด การแปรผลค่าเฉลี่ยดังนี้
4. ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

เกณฑ์การแปรผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้

1. ระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีคำถามจำนวน 20 ข้อ เป็นแบบ 2 ตัวเลือก (“ใช่” และ “ไม่ใช่”) ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคะแนนโดยรวม ดังนี้

ระดับความรู้สูง หมายถึง ได้คะแนนความรู้ตั้งแต่ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป (16-20 คะแนน)

ระดับความรู้ปานกลาง หมายถึง ได้คะแนนความรู้ตั้งแต่ร้อยละ 60.00-79.00 (10-15 คะแนน)

ระดับความรู้ต่ำ หมายถึง ได้คะแนนความรู้ต่ำกว่าร้อยละ 60.00 (0-9 คะแนน)

2. พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3-1}{3} \\ &= 0.66 \end{aligned}$$

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	เกณฑ์การแปลผล
2.34-3.00	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นประจำ
1.67-2.33	หมายถึง	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง
1.00-1.66	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติเลย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นว่าอยู่ในระดับไหน มีความเหมาะสมหรือไม่และเพื่อดำเนินการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน โดยเก็บข้อมูลจากผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 156 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ของผู้นำชุมชน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าอัตราร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้การจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าอัตราร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ของผู้นำท้องถิ่น โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	117	75.00
หญิง	39	25.00
รวม	156	100.00
อายุ		
18-25 ปี	1	0.60
26-35 ปี	11	7.10
36-60 ปี	138	88.50
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	6	3.80
รวม	รวม	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	34	21.80
มัธยมศึกษาตอนต้น	41	26.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย	39	25.00
อนุปริญญา	12	7.70
ปริญญาตรี	25	16.00
สูงกว่าปริญญาตรี	5	3.20
รวม	156	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
เกษตรกรรวม	103	66.00
ค้าขาย	14	9.00
รับจ้าง	10	6.50
ข้าราชการ	6	3.80
ธุรกิจส่วนตัว	22	14.10
อื่น ๆ	1	0.60
รวม	156	100.00
รายได้		
5,000-10,000 บาท/ เดือน	39	25.00
1,0001-15,000 บาท/ เดือน	43	27.60
15,001-20,000 บาท/ เดือน	46	29.50
20,001-25,000 บาท/ เดือน	19	12.20
มากกว่า 25,000 บาท/ เดือน	9	5.70
รวม	156	100.00

จากตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 75.00 มีอายุ 36-60 ปี ร้อยละ 88.50 รองลงมาคือ อายุ 26-35 ปี อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป และอายุ 18-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.10, 3.80 และ 0.60 ตามลำดับ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 26.30 รองลงมา มัธยมศึกษาตอนปลาย ประถมศึกษา ปริญญาตรี อนุปริญญาและสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 25.50, 21.80, 16.00, 7.70 และ 3.20 ตามลำดับ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 66.00 รองลงมา ธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย รับจ้าง ข้าราชการและอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 14.10, 9.00, 6.50, 3.80 และ 0.60 ตามลำดับ โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000-20,000 บาท มากที่สุด ร้อยละ 29.50 รองลงมา 10,001-15,000 บาท, 5,000-10,000 บาท, 20,001-25,000 บาท และมากกว่า 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27.60, 25.00, 12.20 และ 5.70 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้การจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 2 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย

ลำดับข้อ	จำนวนผู้ตอบถูก	จำนวนผู้ตอบผิด	อันดับ
1. ขยะ คือ เศษของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและการใช้สอยของมนุษย์	149 (95.50)	7 (4.50)	4
2. ขยะ คือ สิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว มีสภาพเก่าชำรุด เน่าเปื่อย มีทั้งชนิดเปียกและชนิดแห้ง	152 (97.40)	4 (2.60)	2
3. ขยะที่มีอันตรายสูง ได้แก่ ขยะติดเชื้อและกากอุตสาหกรรมเป็นพิษ	139 (89.10)	17 (10.90)	7
4. ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก ได้แก่ เศษแก้ว เศษโลหะ และเศษผักผลไม้	44 (28.20)	112 (71.80)	20
5. ขยะที่เกิดจากโรงพยาบาลส่วนใหญ่เป็นขยะไม่ติดเชื้อ	128 (82.10)	28 (17.90)	11
6. ขยะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและพาหะนำโรค	126 (80.80)	30 (19.20)	12
7. เศษอาหาร เศษผักผลไม้ ไม่สามารถนำไปผลิตเป็นปุ๋ยหมักได้	131 (84.00)	25 (16.00)	9
8. วัสดุที่เป็นเศษไม้สามารถนำไปเป็นเชื้อเพลิงหุงต้มได้	146 (93.60)	10 (6.40)	5
9. การลดปริมาณขยะมูลฝอยจะต้องใช้ภาชนะที่ใช้แทนถุงพลาสติก เช่น ใส่ตะกร้า ปิ่นโต ถุงผ้า	129 (82.70)	27 (17.30)	10
10. เราควรเลือกซื้ออาหารที่ใช้ภาชนะบรรจุ เช่น ถุงพลาสติก เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการกำจัด	65 (41.70)	91 (58.30)	19

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับข้อ	จำนวนผู้ตอบถูก	จำนวนผู้ตอบผิด	อันดับ
11. ขยะที่เป็นพิษสามารถนำไปทิ้งกองบนพื้นและเผาได้	123 (78.80)	33 (21.20)	14
12. ถ่านไฟฉาย/ แบตเตอรี่รถยนต์ สามารถทิ้งร่วมกับขยะทั่วไปได้	140 (89.70)	16 (10.30)	6
13. ก่อนนำขยะมูลฝอยไปเผาทำลายทุกครั้ง ไม่จำเป็นต้องคัดแยกขยะสามารถนำไปเผาได้เลย	106 (67.90)	50 (32.10)	18
14. การกำจัดขยะมูลฝอย โดยการฝังกลบ ถ้าทำไม่ถูกวิธีจะทำให้น้ำใต้ดินเกิดมลพิษ	115 (73.70)	41 (26.30)	16
15. การคัดแยกขยะทำให้ปริมาณขยะลดน้อยลง	116 (74.40)	40 (25.60)	15
16. การทิ้งขยะมูลฝอยในแม่น้ำ น้ำไม่เน่าเสียเนื่องจากขยะมูลฝอยถูกน้ำพัดไป	124 (79.50)	32 (20.50)	13
17. วิธีกำจัดขยะประเภท ถุงพลาสติก ก่อถังโฟม สามารถทำลายได้ด้วยการเผาทิ้ง	113 (72.40)	43 (27.60)	17
18. ขยะมูลฝอยแห้งเป็นขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายด้วยจุลินทรีย์ได้ยาก เช่น เศษไม้ เศษแก้ว เศษโลหะ กระจบอง	137 (87.80)	19 (12.20)	8
19. เราสามารถนำขยะประเภทกระจบอง อลูมิเนียม ขวดแก้ว มาหลอมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้	150 (96.20)	6 (3.80)	3
20. การจัดการขยะ หมายถึงการคัดแยกเป็นพวก ๆ แล้วนำไปทิ้งลงในแม่น้ำลำคลอง หรือท่อระบาย	154 (98.70)	2 (1.30)	1

จากตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า อันดับแรกของข้อที่มีผู้ตอบถูกมากที่สุดคือ ข้อ 20 การจัดการขยะ หมายถึง

การคัดแยกเป็นพวก ๆ แล้วนำไปทิ้งลงในแม่น้ำลำคลองหรือท่อระบายน้ำ ร้อยละ 98.70 รองลงมาคือ ข้อ 2 ขยะคือ สิ่งของที่ใช้ไม่ได้แล้ว มีสภาพเก่า ชำรุด น่าเบื่อ มีทั้งชนิดเปียกและชนิดแห้ง ร้อยละ 97.40 ข้อ 19 เราสามารถนำขยะมูลฝอยประเภทกระป๋อง อลูมิเนียม ขวดแก้วมาหลอมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ร้อยละ 96.20 ข้อ 1 ขยะ คือ เศษของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและการใช้สอยของมนุษย์ ร้อยละ 95.50 ข้อ 8 วัสดุที่เป็นเศษไม้สามารถนำไปเป็นเชื้อเพลิงหุงต้มได้ ร้อยละ 93.60 ส่วน 5 อันดับของข้อที่มีผู้ตอบถูกน้อยที่สุด ข้อ 14 การจัดการขยะมูลฝอย โดยการฝังกลบ ถ้าทำไม่ถูกวิธีจะทำให้ น้ำใต้ดินเกิดมลพิษ ข้อ 17 วิธีการกำจัดขยะประเภท ถุงพลาสติก ก่อถัง โฟม สามารถทำลายได้ด้วยการเผาทิ้ง ข้อ 13 ก่อนนำขยะมูลฝอยไปเผาทำลายทุกครั้งไม่จำเป็นต้องคัดแยกขยะสามารถเผาได้เลย ข้อ 10 เราควรเลือกซื้ออาหารที่ใช้ภาชนะบรรจุ เช่น ถุงพลาสติกเพื่อความสะดวกและง่ายต่อการกำจัด ข้อ 4 ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก ได้แก่ เศษแก้ว เศษโลหะและเศษผักผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 73.70, 72.40, 67.90, 41.70 และ 28.20 ตามลำดับ และในภาพรวมของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ในภาพรวมความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยมีระดับความรู้สูง

ตารางที่ 3 การจัดกลุ่มความรู้ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย

ระดับความรู้	เกณฑ์คะแนน	จำนวน	ร้อยละ
มีระดับความรู้ต่ำ	0-9 คะแนน	6	3.80
มีระดับความรู้ระดับปานกลาง	10-15 คะแนน	51	32.70
มีระดับความรู้สูง	16-20 คะแนน	99	63.50
รวม		156	100.00

จากตารางที่ 3 การจัดกลุ่มความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้นำท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระดับความรู้สูง ร้อยละ 63.50 รองลงมาคือ มีระดับความรู้ระดับปานกลาง ร้อยละ 32.70 และมีระดับความรู้ต่ำ ร้อยละ 3.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อมูลระดับพฤติกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำ ท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย
ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย				
ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย							
1. คราวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้า ที่มีความคงทนถาวรและมีอายุการใช้งาน นาน	73 (46.80)	82 (52.60)	1 (0.60)	2.46	0.51	ทุกครั้ง	1
2. คราวเรือนของท่านเลือกใช้ถุงพลาสติก ใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่า ใบเล็กหลาย ๆ ใบ	32 (20.50)	120 (76.90)	4 (2.60)	2.17	0.45	บางครั้ง	2
3. คราวเรือนของท่านซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะ	28 (17.90)	122 (78.20)	6 (3.80)	2.14	0.45	บางครั้ง	3
รวม				2.26	0.32	บางครั้ง	

จากตารางที่ 4 พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย
โดยรวมคือปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\mu=2.26$, $\sigma=0.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุดคือ คราวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวรและมีอายุการใช้งานนาน ($\mu=2.46$,
 $\sigma=0.51$) รองลงมา คือ คราวเรือนของท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียว
มากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ ($\mu=2.17$, $\sigma=0.45$) และลำดับสุดท้ายคือ คราวเรือนของท่านซื้อสินค้า
ชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะ ($\mu=2.14$, $\sigma=0.45$)

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย				
ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่							
1. คริวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่ ต้องส่งภาชนะบรรจุคืนแก่ผู้ผลิต เช่น ขวดน้ำดื่ม ขวดน้ำอัดลม	25 (16.00)	88 (56.40)	43 (27.60)	1.88	0.65	บางครั้ง	1
2. คริวเรือนของท่านนำขวดน้ำหวาน หรือขวดแก้วอื่นที่ใช้แล้วมาบรรจุน้ำดื่ม	20 (12.80)	81 (51.90๗)	55 (35.30)	1.77	0.65	บางครั้ง	3
3. คริวเรือนของท่านมีการนำกระดาษ ที่เหลือมาใช้ทำกระดาษโน้ต	25 (16.00)	80 (51.30)	51 (32.70)	1.83	0.67	บางครั้ง	2
	รวม			1.83	0.49	บางครั้ง	

จากตารางที่ 5 พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย
โดยรวมคือปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\mu = 1.83$, $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุดคือ คริวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่ต้องส่งภาชนะบรรจุคืนแก่ผู้ผลิต เช่น ขวดน้ำดื่ม
ขวดน้ำอัดลม ($\mu = 1.88$, $\sigma = 0.65$) รองลงมา คือ คริวเรือนของท่านมีการนำกระดาษที่เหลือมาใช้
ทำกระดาษโน้ต ($\mu = 1.83$, $\sigma = 0.67$) และลำดับสุดท้ายคือ คริวเรือนของท่านนำขวดน้ำหวานหรือ
ขวดแก้วอื่นที่ใช้แล้วมาบรรจุน้ำดื่ม ($\mu = 1.77$, $\sigma = 0.65$)

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย				
ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ ที่ชำรุดเสียหาย มาซ่อมแซม							
1. คราวเรือนของท่านเมื่อใช้ของแล้วเสีย จะมีการนำมาซ่อมแซมแทนการซื้อ ใช้ใหม่	29 (18.60)	119 (76.30)	8 (5.10)	2.13	0.46	บางครั้ง	3
2. คราวเรือนของท่านได้นำเศษสิ่งของ ที่ทิ้งบางอย่างมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น เก้าอี้	49 (31.4)	103 (66.00)	4 (2.60)	2.28	0.50	บางครั้ง	1
3. คราวเรือนของท่านมักจะใช้เศษไม้ มาแก้ไขดัดแปลงเพื่อใช้ประโยชน์ได้อีก	48 (30.80)	101 (64.70)	7 (4.50)	2.26	0.53	บางครั้ง	2
	รวม			2.22	0.37	บางครั้ง	

จากตารางที่ 6 พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย
โดยรวมคือปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\mu = 2.22$, $\sigma = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุดคือ คราวเรือนของท่านได้นำเศษสิ่งของที่ทิ้งบางอย่างมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น เก้าอี้ ($\mu = 2.28$,
 $\sigma = 0.50$) รองลงมาคือ คราวเรือนของท่านมักจะใช้เศษไม้มาแก้ไขดัดแปลงเพื่อใช้ประโยชน์ได้อีก
($\mu = 2.26$, $\sigma = 0.53$) และลำดับสุดท้ายคือ คราวเรือนของท่านเมื่อใช้ของแล้วเสียจะมีการนำมา
ซ่อมแซมแทนการซื้อใช้ใหม่ ($\mu = 2.13$, $\sigma = 0.46$)

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย				
ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุ หมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป							
1. คริวเรือนของท่านเก็บรวบรวมขวด หรือกระป๋องน้ำอัดลม หรือเครื่องดื่มที่ บริโภคแล้วเพื่อขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า	90 (57.70)	63 (40.40)	3 (1.90)	2.55	0.53	ทุกครั้ง	1
2. คริวเรือนของท่านได้คัดแยกขยะ รีไซเคิลหรือขยะยังใช้ได้ เช่น แก้ว พลาสติก กระดาษ ฯลฯ ไว้เพื่อขาย	76 (48.70)	72 (46.20)	8 (5.10)	2.43	0.59	ทุกครั้ง	2
3. คริวเรือนของท่านนำขยะมูลฝอยสด หรือเศษอาหารมาหมักทำปุ๋ย	9 (5.80)	105 (67.30)	42 (26.90)	1.78	0.53	บางครั้ง	3
	รวม			2.26	0.41	บางครั้ง	

จากตารางที่ 7 พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย
โดยรวมคือปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\mu = 2.26$, $\sigma = 0.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
สูงสุดคือ คริวเรือนของท่านเก็บรวบรวมขวดหรือกระป๋องน้ำอัดลม หรือเครื่องดื่มที่บริโภคแล้วเพื่อ
ขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า ($\mu = 2.55$, $\sigma = 0.53$) รองลงมา คือ คริวเรือนของท่านได้คัดแยกขยะ
รีไซเคิลหรือขยะยังใช้ได้ เช่น แก้ว พลาสติก กระดาษ ฯลฯ ไว้เพื่อขาย ($\mu = 2.43$, $\sigma = 0.59$) และ
ลำดับสุดท้ายคือ คริวเรือนของท่านนำขยะมูลฝอยสด หรือเศษอาหารมาหมักทำปุ๋ย ($\mu = 1.78$,
 $\sigma = 0.53$)

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย
 ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี
 ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายซาก

ข้อความ	ระดับการปฏิบัติ			μ	σ	แปลความ	อันดับ
	ทุกครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย				
ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายซาก							
1. คราวเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโฟม	12 (7.70)	132 (84.60)	12 (7.70)	2.00	0.39	บางครั้ง	3
2. คราวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่ หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก	5 (3.20)	147 (94.20)	4 (2.60)	2.06	0.24	บางครั้ง	1
3. คราวเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ ผลิตภัณฑ์พลาสติก เพื่อลดปัญหา สิ่งแวดล้อม	3 (1.90)	150 (96.20)	3 (1.90)	2.00	0.19	บางครั้ง	2
รวม				2.00	0.23	บางครั้ง	

จากตารางที่ 8 พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กร
 ปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย
 โดยรวมคือปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\mu = 2.00$, $\sigma = 0.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย
 สูงสุดคือ คราวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก ($\mu = 2.06$, $\sigma = 0.24$)
 รองลงมา คือ คราวเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโฟม ($\mu = 2.00$, $\sigma = 0.39$) และ
 ลำดับสุดท้ายคือ คราวเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติก เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม
 ($\mu = 2.00$, $\sigma = 0.19$)

ตารางที่ 9 ข้อมูลระดับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 5 ด้าน

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	μ	σ	การแปลผล	ลำดับ
1. ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย	2.26	0.32	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2
2. ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่	1.83	0.49	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	5
3. ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม	2.22	0.37	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	3
4. ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป	2.26	0.41	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	1
5. ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก	2.00	0.23	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	4
รวม	2.11	0.21	ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	

จากตารางที่ 9 ระดับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง ($\mu=2.11$, $\sigma=0.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปสูงที่สุด ($\mu=2.26$, $\sigma=0.41$) รองลงมาคือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ($\mu=2.26$, $\sigma=0.32$) ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม ($\mu=2.22$, $\sigma=0.37$) ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ($\mu=2.00$, $\sigma=0.23$) ส่วนด้านที่ผู้นำท้องถิ่นมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยต่ำที่สุดคือ ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ ($\mu=1.83$, $\sigma=0.49$)

ตอนที่ 4 ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

การเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่ต่างกัน โดยใช้วิธีเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบเพศกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย	เพศ					
	ชาย			หญิง		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การลดปริมาณขยะมูลฝอย	2.24	0.31	บางครั้ง	2.31	0.35	บางครั้ง
2. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่	1.76	0.47	บางครั้ง	2.02	0.49	บางครั้ง
3. การนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ ที่ชำรุดเสียหาย มาซ่อมแซม	2.24	0.37	บางครั้ง	2.17	0.37	บางครั้ง
4. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียน กลับมาใช้หรือแปรรูป	2.27	0.40	บางครั้ง	2.23	0.44	บางครั้ง
5. การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก	1.98	0.24	บางครั้ง	2.05	0.19	บางครั้ง
รวม	2.10	0.19	บางครั้ง	2.16	0.27	บางครั้ง
อันดับ		2			1	

จากตารางที่ 10 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย เพศกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่ามีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยเพศหญิง ($\mu=2.16$, $\sigma=0.27$) เพศชาย ($\mu=2.10$, $\sigma=0.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยดังนี้

ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย พบว่า เพศหญิง ($\mu=2.31$, $\sigma=0.35$) มีพฤติกรรมดีกว่า เพศชาย ($\mu=2.24$, $\sigma=0.31$)

ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ พบว่า เพศหญิง ($\mu=2.02, \sigma=0.49$)
 มีพฤติกรรมดีกว่าเพศชาย ($\mu=1.76, \sigma=0.47$)
 ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม พบว่า เพศชาย
 ($\mu=2.24, \sigma=0.37$) มีพฤติกรรมดีกว่าเพศหญิง ($\mu=2.17, \sigma=0.37$)
 การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปซ่อมแซม พบว่า เพศชาย
 ($\mu=2.27, \sigma=0.40$) มีพฤติกรรมดีกว่าเพศหญิง ($\mu=2.23, \sigma=0.44$)
 การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายซากซ่อมแซม พบว่า เพศหญิง ($\mu=2.05, \sigma=0.19$)
 มีพฤติกรรมดีกว่าเพศชาย ($\mu=1.98, \sigma=0.24$)

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบอายุกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย	อายุ											
	อายุ 18-25ปี			อายุ 26-35ปี			อายุ 36-60ปี			มากกว่า 60 ปีขึ้นไป		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การลดปริมาณขยะมูลฝอย	2.66	0.00	บางครั้ง	2.36	0.31	บางครั้ง	2.25	0.32	บางครั้ง	2.16	0.32	บางครั้ง
2. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่	2.00	0.00	บางครั้ง	1.90	0.49	บางครั้ง	1.83	0.49	บางครั้ง	1.66	0.49	บางครั้ง
3. การนำขยะมูลฝอยวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม	3.00	0.00	บางครั้ง	2.12	0.42	บางครั้ง	2.22	0.37	บางครั้ง	2.27	0.37	บางครั้ง
4. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป	2.66	0.00	บางครั้ง	2.15	0.50	บางครั้ง	2.28	0.38	บางครั้ง	1.83	0.41	บางครั้ง
5. การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายซาก	2.66	0.00	บางครั้ง	1.90	0.33	บางครั้ง	2.00	0.21	บางครั้ง	1.94	0.13	บางครั้ง
รวม	2.60	0.00	บางครั้ง	2.09	0.34	บางครั้ง	2.12	0.20	บางครั้ง	1.97	0.25	บางครั้ง
อันดับ		1			3			2			4	

จากตารางที่ 11 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอายุกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของ ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยอายุ 18-25 ปี ($\mu=2.60$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ อายุ 36-60 ปี ($\mu=2.12$, $\sigma=0.20$) อายุ 26-35 ปี ($\mu=2.09$, $\sigma=0.34$) และลำดับสุดท้ายมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ($\mu=1.97$, $\sigma=0.25$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีอายุต่างกันมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยดังนี้

ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยอายุ 18-25 ปี ($\mu=2.66$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อายุ 36-60 ปี ($\mu=2.25$, $\sigma=0.32$) อายุ 26-35 ปี ($\mu=2.36$, $\sigma=0.31$) และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ($\mu=2.16$, $\sigma=0.32$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ โดยอายุ 18-25 ปี ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อายุ 26-35 ปี ($\mu=1.90$, $\sigma=0.49$) อายุ 36-60 ปี ($\mu=1.83$, $\sigma=0.49$) และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ($\mu=1.66$, $\sigma=0.49$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม โดยอายุ 18-25 ปี ($\mu=3.00$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ($\mu=2.27$, $\sigma=0.37$) อายุ 36-60 ปี ($\mu=2.22$, $\sigma=0.37$) และอายุ 26-35 ปี ($\mu=2.12$, $\sigma=0.42$) เป็นอันดับสุดท้าย

การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปซ่อมแซม โดยอายุ 18-25 ปี ($\mu=2.66$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อายุ 36-60 ปี ($\mu=2.28$, $\sigma=0.38$) อายุ 26-35 ปี ($\mu=2.15$, $\sigma=0.50$) และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ($\mu=1.83$, $\sigma=0.41$) เป็นอันดับสุดท้าย

การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ซ่อมแซม โดยอายุ 18-25 ปี ($\mu=2.66$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อายุ 36-60 ปี ($\mu=2.00$, $\sigma=0.21$) อายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ($\mu=1.94$, $\sigma=0.13$) และอายุ 26-35 ปี ($\mu=1.90$, $\sigma=0.33$) เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบระดับการศึกษากับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

พฤติกรรมการจัดการ ขยะมูลฝอย	ระดับการศึกษา																	
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอนปลาย			อนุปริญญา			ปริญญาตรี			สูงกว่าปริญญาตรี		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การลดปริมาณขยะ มูลฝอย	2.19	0.34	บางครั้ง	2.24	0.34	บางครั้ง	2.33	0.32	บางครั้ง	2.02	0.17	บางครั้ง	2.32	0.24	บางครั้ง	2.53	0.29	บางครั้ง
2. การนำขยะมูลฝอย เศษวัสดุมาใช้ใหม่	1.69	0.46	บางครั้ง	1.86	0.45	บางครั้ง	1.91	0.56	บางครั้ง	1.52	0.38	บางครั้ง	1.82	.25	บางครั้ง	2.53	0.73	บางครั้ง
3. การนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุด เสียหายมาซ่อมแซม	2.40	0.35	บางครั้ง	2.17	0.34	บางครั้ง	2.23	0.38	บางครั้ง	2.13	0.45	บางครั้ง	2.12	.33	บางครั้ง	2.20	0.44	บางครั้ง
4. การนำขยะมูลฝอย เศษวัสดุหมุนเวียน กลับมาใช้หรือแปรรูป	2.44	0.36	บางครั้ง	2.32	0.39	บางครั้ง	2.24	0.38	บางครั้ง	2.16	0.41	บางครั้ง	1.93	.37	บางครั้ง	2.46	0.44	บางครั้ง
5. การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ ทำลายซาก	2.05	0.33	บางครั้ง	2.00	0.11	บางครั้ง	1.95	0.26	บางครั้ง	1.97	0.33	บางครั้ง	2.00	.00	บางครั้ง	2.00	0.00	บางครั้ง
รวม	2.15	0.25	บางครั้ง	2.12	0.17	บางครั้ง	2.13	0.20	บางครั้ง	1.96	0.22	บางครั้ง	2.04	.17	บางครั้ง	2.34	0.30	บางครั้ง
อันดับ	2			4			3			6			5			1		

จากตารางที่ 12 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\mu=2.34$, $\sigma=0.30$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษา ($\mu=2.15$, $\sigma=0.25$) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu=2.13$, $\sigma=0.20$) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu=2.12$, $\sigma=0.17$) ระดับปริญญาตรี ($\mu=2.04$, $\sigma=0.17$) และลำดับสุดท้าย ระดับอนุปริญญา ($\mu=1.96$, $\sigma=0.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยดังนี้

ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\mu=2.53$, $\sigma=0.29$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu=2.33$, $\sigma=0.32$) ระดับปริญญาตรี ($\mu=2.32$, $\sigma=0.24$) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu=2.24$, $\sigma=0.34$) ระดับประถมศึกษา ($\mu=2.19$, $\sigma=0.34$) และระดับประถมศึกษา ($\mu=2.19$, $\sigma=0.34$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ โดยระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\mu=2.53$, $\sigma=0.73$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu=1.91$, $\sigma=0.56$) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu=1.86$, $\sigma=0.45$) ระดับปริญญาตรี ($\mu=1.82$, $\sigma=0.25$) ระดับประถมศึกษา ($\mu=1.69$, $\sigma=0.46$) และระดับอนุปริญญา ($\mu=1.52$, $\sigma=0.38$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย มาซ่อมแซม โดยระดับประถมศึกษา ($\mu=2.40$, $\sigma=0.35$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu=2.23$, $\sigma=0.38$) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\mu=2.20$, $\sigma=0.44$) มัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu=2.17$, $\sigma=0.34$) อนุปริญญา ($\mu=2.13$, $\sigma=0.45$) และระดับปริญญาตรี ($\mu=2.12$, $\sigma=0.33$) เป็นอันดับสุดท้าย

การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปซ่อมแซม โดยระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\mu=2.46$, $\sigma=0.44$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา ($\mu=2.44$, $\sigma=0.36$) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu=2.32$, $\sigma=0.39$) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu=2.24$, $\sigma=0.38$) ระดับอนุปริญญา ($\mu=2.16$, $\sigma=0.41$) และระดับปริญญาตรี ($\mu=1.93$, $\sigma=0.37$) เป็นอันดับสุดท้าย

การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ซ่อมแซม โดยระดับประถมศึกษา ($\mu=2.05$, $\sigma=0.25$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu=2.00$, $\sigma=0.11$) ระดับปริญญาตรี ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) ระดับสูงกว่าปริญญาตรี ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ระดับอนุปริญญา ($\mu=1.97$, $\sigma=0.33$) และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu=1.95$, $\sigma=0.26$) เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบอาชีพกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

พฤติกรรมการจัดการ ขยะมูลฝอย	อาชีพ																	
	เกษตรกรกรม			ค้าขาย			รับจ้าง			ข้าราชการ			ธุรกิจส่วนตัว			อื่นระบุ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การลดปริมาณขยะ มูลฝอย	2.21	0.32	บางครั้ง	2.50	0.31	บางครั้ง	2.26	0.37	บางครั้ง	2.38	0.32	บางครั้ง	2.30	0.25	บางครั้ง	2.00	0.00	บางครั้ง
2. การนำขยะมูลฝอย เศษวัสดุมาใช้ใหม่	1.77	0.51	บางครั้ง	2.02	0.42	บางครั้ง	1.90	0.44	บางครั้ง	2.33	0.73	บางครั้ง	1.77	0.27	บางครั้ง	2.00	0.00	บางครั้ง
3. การนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุด เสียหายมาซ่อมแซม	2.27	0.36	บางครั้ง	2.16	0.36	บางครั้ง	2.33	0.64	บางครั้ง	2.11	0.17	บางครั้ง	2.03	0.25	บางครั้ง	2.33	0.00	บางครั้ง
4. การนำขยะมูลฝอย เศษวัสดุหมุนเวียน กลับมาใช้หรือแปรรูป	2.32	0.40	บางครั้ง	2.16	0.38	บางครั้ง	2.30	0.29	บางครั้ง	1.94	0.82	บางครั้ง	2.09	0.31	บางครั้ง	2.33	0.00	บางครั้ง
5. การหลีกเลี่ยงวัสดุ ที่ทำลายซาก	1.97	0.23	บางครั้ง	2.14	0.36	บางครั้ง	.00	0.00	บางครั้ง	2.00	2.00	บางครั้ง	2.04	0.15	บางครั้ง	2.00	0.00	บางครั้ง
รวม	2.11	0.21	บางครั้ง	2.20	0.30	บางครั้ง	2.16	0.20	บางครั้ง	2.15	0.34	บางครั้ง	2.04	0.16	บางครั้ง	2.13	0.00	บางครั้ง
อันดับ	5			1			2			3			6			4		

จากตารางที่ 13 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย อาชีพกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของ ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยอาชีพค้าขาย ($\mu=2.20$, $\sigma=0.30$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ อาชีพรับจ้าง ($\mu=2.16$, $\sigma=0.20$) อาชีพข้าราชการ ($\mu=2.15$, $\sigma=0.34$) อื่น ๆ ($\mu=2.13$, $\sigma=0.00$) อาชีพเกษตรกร ($\mu=2.11$, $\sigma=0.21$) และ ลำดับสุดท้าย คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\mu=2.04$, $\sigma=0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยดังนี้

ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยอาชีพค้าขาย ($\mu=2.50$, $\sigma=0.31$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อาชีพข้าราชการ ($\mu=2.38$, $\sigma=0.32$) อาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\mu=2.30$, $\sigma=0.25$) อาชีพรับจ้าง ($\mu=2.26$, $\sigma=0.37$) อาชีพเกษตรกร ($\mu=2.21$, $\sigma=0.32$) และอาชีพอื่น ๆ ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ โดยอาชีพ ($\mu=2.33$, $\sigma=0.73$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อาชีพค้าขาย ($\mu=2.02$, $\sigma=0.42$) อาชีพอื่น ๆ ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) อาชีพรับจ้าง ($\mu=1.94$, $\sigma=0.44$) และอาชีพเกษตรกร ($\mu=1.11$, $\sigma=0.51$) กับอาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\mu=1.77$, $\sigma=0.27$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหาย มาซ่อมแซม โดยอาชีพรับจ้าง ($\mu=2.33$, $\sigma=0.64$) กับอาชีพอื่น ๆ ($\mu=2.23$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากันและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ อาชีพเกษตรกร ($\mu=2.27$, $\sigma=0.36$) อาชีพค้าขาย ($\mu=2.16$, $\sigma=0.36$) อาชีพข้าราชการ ($\mu=2.11$, $\sigma=0.17$) และธุรกิจส่วนตัว ($\mu=2.03$, $\sigma=0.25$) เป็นอันดับสุดท้าย

การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปซ่อมแซม โดยอาชีพอื่น ๆ ($\mu=2.33$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ อาชีพเกษตรกร ($\mu=2.32$, $\sigma=0.40$) อาชีพรับจ้าง ($\mu=2.30$, $\sigma=0.29$) อาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\mu=2.09$, $\sigma=0.31$) และอาชีพข้าราชการ ($\mu=1.94$, $\sigma=0.82$) เป็นอันดับสุดท้าย

การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ซ่อมแซม โดยอาชีพค้าขาย ($\mu=2.14$, $\sigma=0.36$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\mu=2.04$, $\sigma=0.15$) ส่วนอาชีพรับจ้าง ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) อาชีพข้าราชการ ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) อาชีพอื่น ๆ ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\mu=1.97$, $\sigma=0.33$) และอาชีพเกษตรกร ($\mu=1.97$, $\sigma=0.23$) เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบรายได้กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย	รายได้														
	5,000-10,000 บาท/เดือน			10,001-15,000 บาท/เดือน			15,001-20,000 บาท/เดือน			20,001-25,000 บาท/เดือน			มากกว่า 25,000 บาท/เดือน		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การลดปริมาณขยะมูลฝอย	2.23	0.33	บางครั้ง	2.14	0.23	บางครั้ง	2.31	0.36	บางครั้ง	2.36	0.33	บางครั้ง	2.40	0.32	บางครั้ง
2. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่	1.91	0.47	บางครั้ง	1.62	0.45	บางครั้ง	1.85	0.49	บางครั้ง	1.98	0.51	บางครั้ง	2.03	0.42	บางครั้ง
3. การนำขยะมูลฝอยวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม	2.31	0.36	บางครั้ง	2.20	0.37	บางครั้ง	2.28	0.38	บางครั้ง	1.96	0.21	บางครั้ง	2.22	0.44	บางครั้ง
4. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป	2.28	0.48	บางครั้ง	2.34	0.37	บางครั้ง	2.20	0.38	บางครั้ง	2.21	0.40	บางครั้ง	2.14	0.41	บางครั้ง
5. การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายซาก	2.00	0.21	บางครั้ง	2.01	0.16	บางครั้ง	1.97	0.26	บางครั้ง	1.98	0.25	บางครั้ง	2.11	0.33	บางครั้ง
รวม	2.23	0.33	บางครั้ง	2.14	0.23	บางครั้ง	2.31	0.36	บางครั้ง	2.36	0.33	บางครั้ง	2.40	0.32	บางครั้ง
อันดับ	2			5			3			4			1		

จากตารางที่ 14 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย รายได้กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของ ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยรายได้มากกว่า 25,000 บาท/เดือน ($\mu=2.18$, $\sigma=0.35$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน ($\mu=2.14$, $\sigma=0.22$) รายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน ($\mu=2.12$, $\sigma=0.23$) รายได้ 20,001-25,000 บาท/เดือน ($\mu=2.10$, $\sigma=0.23$) และลำดับสุดท้าย รายได้ 10,000-15,000 บาท/เดือน ($\mu=2.06$, $\sigma=0.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผู้นำท้องถิ่นที่มีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยดังนี้

ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยรายได้มากกว่า 25,000 บาท/เดือน ($\mu=2.40$, $\sigma=0.32$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รายได้ 20,001-25,000 บาท/เดือน ($\mu=2.36$, $\sigma=0.33$) รายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน ($\mu=2.31$, $\sigma=0.36$) รายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน ($\mu=2.23$, $\sigma=0.33$) และรายได้ 10,001-15,000 บาท/เดือน ($\mu=2.14$, $\sigma=0.23$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ โดยรายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน ($\mu=2.03$, $\sigma=0.42$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รายได้ 20,001-25,000 บาท/เดือน ($\mu=1.98$, $\sigma=0.51$) รายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน ($\mu=1.91$, $\sigma=0.47$) รายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน ($\mu=1.85$, $\sigma=0.49$) และรายได้ 10,001-15,000 บาท/เดือน ($\mu=1.62$, $\sigma=0.45$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม โดยรายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน ($\mu=2.31$, $\sigma=0.36$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน ($\mu=2.28$, $\sigma=0.38$) รายได้มากกว่า 25,000 บาท/เดือน ($\mu=2.22$, $\sigma=0.44$) รายได้ 10,001-15,000 บาท/เดือน ($\mu=2.20$, $\sigma=0.37$) และรายได้ 20,001-25,000 บาท/เดือน ($\mu=1.96$, $\sigma=0.21$) เป็นอันดับสุดท้าย

การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปซ่อมแซม โดยรายได้ 10,001-15,000 บาท/เดือน ($\mu=2.34$, $\sigma=0.37$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน ($\mu=2.28$, $\sigma=0.48$) รายได้ 20,001-25,000 บาท/เดือน ($\mu=2.21$, $\sigma=0.40$) รายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน ($\mu=2.20$, $\sigma=0.38$) และรายได้มากกว่า 25,000 บาท/เดือน ($\mu=2.14$, $\sigma=0.41$) เป็นอันดับสุดท้าย

การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ซ่อมแซม โดยรายได้มากกว่า 25,000 บาท/เดือน ($\mu=2.11$, $\sigma=0.33$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ รายได้ 10,000-15,000 บาท/เดือน ($\mu=2.01$, $\sigma=0.16$) รายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน ($\mu=2.00$, $\sigma=0.21$) รายได้ 20,001-25,000 บาท/เดือน

($\mu = 1.98$, $\sigma = 0.25$) และรายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน ($\mu = 1.97$, $\sigma = 0.26$) เป็นอันดับสุดท้าย

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบความรู้กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย	ความรู้								
	ระดับความรู้สูง			ระดับความรู้ปานกลาง			ระดับความรู้ต่ำ		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
1. การลดปริมาณขยะมูลฝอย	2.29	0.35	บางครั้ง	2.21	0.26	บางครั้ง	2.05	0.13	บางครั้ง
2. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่	1.92	0.52	บางครั้ง	1.64	0.38	บางครั้ง	1.94	0.25	บางครั้ง
3. การนำขยะมูลฝอยวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม	2.24	0.41	บางครั้ง	2.16	0.30	บางครั้ง	2.38	0.14	บางครั้ง
4. การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป	2.30	0.42	บางครั้ง	2.14	0.39	บางครั้ง	2.55	0.27	บางครั้ง
5. การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายซาก	1.99	0.24	บางครั้ง	2.01	0.23	บางครั้ง	2.00	0.00	บางครั้ง
รวม	2.18	0.05	บางครั้ง	2.03	0.16	บางครั้ง	2.15	0.23	บางครั้ง
อันดับ			1			3			2

จากตารางที่ 15 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่ามีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับความรู้สูง ($\mu = 2.18$, $\sigma = 0.05$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับความรู้ต่ำ ($\mu = 2.15$, $\sigma = 0.23$) และลำดับสุดท้าย คือ ระดับความรู้ปานกลาง ($\mu = 2.03$, $\sigma = 0.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าผู้นำท้องถิ่นที่มีรายได้ต่างกันมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยดังนี้

ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยระดับความรู้สูง ($\mu = 2.29$, $\sigma = 0.35$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับความรู้ปานกลาง ($\mu = 2.21$, $\sigma = 0.26$) ระดับความรู้ต่ำ ($\mu = 1.94$, $\sigma = 0.13$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ โดยระดับความรู้ต่ำ ($\mu = 1.49$, $\sigma = 0.25$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับความรู้สูง ($\mu = 1.92$, $\sigma = 0.52$) ระดับความรู้ปานกลาง ($\mu = 1.64$, $\sigma = 0.38$) เป็นอันดับสุดท้าย

ด้านการนำขยะมูลฝอยวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม โดยระดับความรู้ต่ำ ($\mu = 2.38$, $\sigma = 0.14$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับความรู้สูง ($\mu = 2.24$, $\sigma = 0.41$) ระดับความรู้ปานกลาง ($\mu = 2.16$, $\sigma = 0.30$) เป็นอันดับสุดท้าย

การนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปซ่อมแซม โดยระดับความรู้ต่ำ ($\mu=2.55$, $\sigma=0.27$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับความรู้สูง ($\mu=2.30$, $\sigma=0.42$) ระดับความรู้ปานกลาง ($\mu=2.14$, $\sigma=0.39$) เป็นอันดับสุดท้าย

การหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก ซ่อมแซม โดยระดับความรู้ปานกลาง ($\mu=2.01$, $\sigma=0.23$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับความรู้ต่ำ ($\mu=2.00$, $\sigma=0.00$) ระดับความรู้สูง ($\mu=1.99$, $\sigma=0.24$) เป็นอันดับสุดท้าย

บทที่ 5

อภิปรายและสรุปผล

การวิจัยเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยโดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 156 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่เกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าอัตราร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าอัตราร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Mean)

สรุปผลการวิจัย

ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 75.00 มากกว่าเพศหญิง ร้อยละ 25.00 มีอายุระหว่าง 36-60 ปี ร้อยละ 88.00 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ร้อยละ 26.30 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 66.00 และมีรายได้ระหว่าง 15,001-20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 29.50

2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นในภาพรวมมีระดับความรู้สูง ร้อยละ 63.50 รองลงมา มีความรู้ระดับปานกลาง ร้อยละ 32.70 และระดับความรู้ต่ำ ร้อยละ 3.80 ในเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย โดยมีผู้ตอบถูก 3 อันดับแรก คือ การจัดการขยะ หมายถึง การคัดแยกเป็นพวก ๆ แล้วนำไปทิ้งลงในแม่น้ำ ลำคลอง หรือท่อระบาย จำนวนผู้ตอบถูก 154 คน คิดเป็นร้อยละ 98.70 ขยะ คือ สิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว มีสภาพเก่า ชำรุด เน่าเปื่อย มีทั้งชนิดเปียกและชนิดแห้ง จำนวนผู้ตอบถูก 152 คน คิดเป็นร้อยละ 97.40 และเราสามารถนำขยะ ประเภทกระป๋อง อลูมิเนียม ขวดแก้ว มาหลอมแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ได้จำนวนผู้ตอบถูก 150 คน คิดเป็นร้อยละ 96.20 และผู้ตอบถูก 3 อันดับสุดท้าย คือ ก่อนนำขยะมูลฝอยไปเผาทำลายทุกครั้งไม่จำเป็นต้องคัดแยกขยะสามารถนำไปเผาได้เลย จำนวนผู้ตอบถูก 106 คน คิดเป็นร้อยละ 67.90 เราควรเลือกซื้ออาหารที่ใช้ภาชนะบรรจุ เช่นถุงพลาสติกเพื่อความสะดวกและง่ายต่อการกำจัด จำนวนผู้ตอบถูก 65 คน คิดเป็นร้อยละ 41.70 และขยะที่ย่อยสลายได้ยาก ได้แก่ เศษแก้ว เศษโลหะ และเศษผักผลไม้ จำนวนผู้ตอบถูก 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.20

3. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า

3.1 ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย พฤติกรรมโดยรวมมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยพบว่า คราวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวรและมีอายุการใช้งานนานเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ คราวเรือนของท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็กหลาย ๆ ใบ และลำดับสุดท้ายคือ คราวเรือนของท่านซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะ

3.2 ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ พฤติกรรมโดยรวมมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยพบว่า คราวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่ต้องส่งภาชนะบรรจุคืนแก่ผู้ผลิต เช่น ขวดน้ำดื่ม ขวดน้ำอัดลมเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ คราวเรือนของท่านมีการนำกระดาษที่เหลือมาใช้ทำกระดาษโน้ตและลำดับสุดท้ายคือ คราวเรือนของท่านนำขวดน้ำหวานหรือขวดแก้วอื่นที่ใช้แล้วมาบรรจุน้ำดื่ม

3.3 ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใหม่ พฤติกรรมโดยรวมมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยพบว่า คราวเรือนของท่านได้นำเศษสิ่งของที่ทิ้งบางอย่างมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น แก้ว เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ คราวเรือนของท่านมักจะใช้เศษไม้มาแก้ไข

ดัดแปลงเพื่อใช้ประโยชน์ได้อีกและลำดับสุดท้ายคือ ครั้วเรือนของท่านเมื่อใช้ของแล้วเสียจะมีการนำมาซ่อมแซมแทนการซื้อใช้ใหม่

3.4 ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป พฤติกรรมโดยรวมมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยพบว่า ครั้วเรือนของท่านเก็บรวบรวมขวดหรือกระป๋องน้ำอัดลม หรือเครื่องดื่มที่บริโภคแล้วเพื่อขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ครั้วเรือนของท่านได้คัดแยกขยะรีไซเคิลหรือขยะยังใช้ได้ เช่น แก้ว พลาสติก กระดาษ ฯลฯ ไว้เพื่อขายและลำดับสุดท้ายคือ ครั้วเรือนของท่านนำขยะมูลฝอยสด หรือเศษอาหารมาหมักทำปุ๋ย

3.5 ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก พฤติกรรมโดยรวมมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยพบว่า ครั้วเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก เป็นลำดับแรก รองลงมา คือ ครั้วเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโฟมและลำดับสุดท้ายคือ ครั้วเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกเพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

พฤติกรรม โดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นในด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปมาเป็นลำดับแรก รองลงมาคือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยากและด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ตามลำดับ

4. เปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย มีดังนี้

4.1 จำแนกตามเพศ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเพศกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติ เป็นบางครั้ง โดยเพศหญิง มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากกว่าเพศชาย

4.2 จำแนกตามอายุ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย อายุกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยอายุ 18-25 ปี มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด รองลงมาคือ อายุ 36-60 ปี อายุ 26-35 ปี และลำดับสุดท้าย มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

4.3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระดับการศึกษา กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว

จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด รองลงมา คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับปริญญาตรี และลำดับสุดท้าย คือ ระดับอนุปริญญา

4.4 จำแนกตามอาชีพ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย อาชีพกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยอาชีพค้าขายมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด รองลงมาคือ อาชีพรับจ้าง อาชีพข้าราชการ อาชีพเกษตรกรกรรม และลำดับสุดท้าย คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว

4.5 จำแนกตามรายได้ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย รายได้กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยรายได้มากกว่า 25,000 บาท/เดือน มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยมากที่สุด รองลงมาคือ รายได้ 5,000-10,000 บาท/เดือน รายได้ 15,001-20,000 บาท/เดือน รายได้ 20,001-25,000 บาท/เดือน และลำดับสุดท้าย คือ รายได้ 10,000-15,000 บาท/เดือน

4.6 จำแนกตามระดับความรู้ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบความรู้กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับความรู้สูง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับความรู้ต่ำ และลำดับสุดท้ายคือ ระดับความรู้ปานกลาง

อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจในการอภิปราย ดังนี้

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษา พบว่า ความรู้การจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งต่างกับผลการศึกษาวิจัยของเอกนรินทร์ กลิ่นหอม (2553, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความรู้ ทักษะและพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยรวม

อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา และประกอบอาชีพเกษตรกรรม แสดงให้เห็นว่าผลการศึกษามีความแตกต่างกันเนื่องจากบริบท หน้าที่ การงานและแต่ละปัจจัยไม่เหมือนกันจึงส่งผลต่อความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า ความรู้การจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาวิจัยของสุรศักดิ์ กล้าอินทร์ (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของคณะกรรมการชุมชน พบว่า ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก อาจเป็นเพราะว่ากลุ่มตัวอย่างตัวอย่างเป็นคณะกรรมการชุมชนจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีโอกาสที่จะได้รับการอบรมให้ความรู้ในด้านการจัดการขยะมูลฝอยจึงส่งผลให้การศึกษาที่มีความสอดคล้องกัน

เมื่อพิจารณาความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นเป็นรายข้อ พบประเด็นที่น่าสนใจในข้อที่ 4 (ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก ได้แก่ เศษแก้ว เศษโลหะและเศษผักผลไม้) พบว่ามีคนตอบถูกน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28.20 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่า ผู้นำท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการจัดการขยะมูลฝอยแต่ละประเภท หรืออาจเป็นเพราะผู้ตอบแบบสอบถามมีความไม่เข้าใจในลักษณะของข้อคำถามส่วนหนึ่ง ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมให้ความรู้แก่บุคลากรเกี่ยวกับชนิด ประเภทของขยะมูลฝอย วิธีการจัดการขยะมูลฝอยแต่ละประเภทเพื่อที่จะนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมยิ่งขึ้น

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี โดยรวมคือปฏิบัติบางครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาวิจัยของสมหญิง นุชปาน (2553, บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบางทราย อำเภอเมืองชลบุรี โดยรวมมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยค่อนข้างไม่เหมาะสม (ปฏิบัติบางครั้ง) ด้านที่มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยที่ดีที่สุดคือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) คราวเรือนเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวรและมีอายุการใช้งานและซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะ รองลงมาคือ ด้านการนำขยะมาใช้ซ้ำ (Reuse) คราวเรือนมีการนำกระดาษที่เหลือมาใช้ทำกระดาษโน้ตและนำขวดน้ำหรือขวดแก้วอื่นที่ใช้แล้ว นำมาบรรจุน้ำดื่ม แต่ประเด็นที่น่าสนใจคือ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยรายด้านนั้นแตกต่างกับผลการวิจัยของผู้ศึกษา ด้านที่มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยที่ดีที่สุดคือ ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป (Recycle) คราวเรือนเก็บรวบรวมขวด

กระดาษ พลาสติก หรือกระป๋องน้ำอัดลม หรือเครื่องดื่มน้ำที่บริโภคแล้วเพื่อขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า นำขยะมูลฝอยสด หรือเศษอาหารมาหมักทำปุ๋ย รองลงมาคือ ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย (Reduce) คริวเรือนเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวรและมีอายุการใช้งานและซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะอาจเป็นเพราะว่าเป็นวิธีการจัดการขยะในชนบทที่ต้องทำกันเองภายใน คริวเรือนประกอบกับสภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้ต้องหันมาใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยมากขึ้น ซึ่งวิธีที่ง่ายที่สุดคือการนำไปขายนั่นเอง

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย ที่แตกต่างกัน

จากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยที่แตกต่างกัน พบว่า พฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งต่างกับผลการศึกษาวิจัยของปรเมษฐ ห่วงมิตร (2550, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยรวมมีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับดีมาก เพศ อายุ รายได้ในคริวเรือนต่อเนื่องแตกต่างกัน มีพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน อาจเป็นเพราะด้วยพื้นที่ที่แตกต่างกัน เป็นพื้นที่เขตชนบทกับเขตเมืองจึงส่งผลให้การศึกษาที่มีความแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น จำแนกตามระดับการศึกษา พบประเด็นที่น่าสนใจ คือ เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระดับการศึกษา กับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า มีพฤติกรรมโดยรวมในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ($\mu = 2.34$, $\sigma = 0.30$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา ($\mu = 2.15$, $\sigma = 0.25$) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu = 2.13$, $\sigma = 0.20$) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu = 2.12$, $\sigma = 0.17$) ระดับปริญญาตรี ($\mu = 2.04$, $\sigma = 0.17$) และลำดับสุดท้าย คือ ระดับอนุปริญญา ($\mu = 1.96$, $\sigma = 0.22$) จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้ที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับปริญญาตรี และระดับอนุปริญญา ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีวิธีการในการปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นไปต่อ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น: กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี พบว่า ผู้นำท้องถิ่น มีความรู้การจัดการขยะมูลฝอยในระดับความรู้สูงและมีภาพรวมของพฤติกรรมการจัดขยะมูลฝอย ในด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือ แปรรูปด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก คือ ปฏิบัติเป็นบางครั้งจากการค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลการศึกษาพบว่า ผู้นำท้องถิ่นมีความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับความรู้สูง แต่มีภาพรวมของพฤติกรรมการจัดขยะมูลฝอยในด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย ด้านการนำขยะ มูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซม ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูปด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก คือปฏิบัติเป็นบางครั้ง ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรีหรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบายหรือแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยและให้มีการติดตามและ ประเมินผลทุก ๆ 3 เดือนเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่นเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการจัดการขยะมูลฝอยจากมีการปฏิบัติบ้างเป็นบางครั้งให้กลายเป็นกิจกรรมประจำที่ต้องปฏิบัติ ทุก ๆ ครั้ง ดังนั้นจึงขอเสนอ ดังนี้

1. ส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของขยะมูลฝอย อันตรายของขยะมูลฝอยใน แต่ละประเภทและผลกระทบที่เกิดจากขยะมูลฝอยรวมถึงวิธีการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง
2. การรณรงค์ส่งเสริมในเรื่องการรีไซเคิลขยะ และส่งเสริมสนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ ที่ผลิตมาจากขยะรีไซเคิลให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น
3. ส่งเสริม เสริมสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรับผิดชอบต่อชุมชนต่อสิ่งแวดล้อมและ เกิดความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ด้านพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

1. ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยจัด โครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมด้านการลด ปริมาณขยะมูลฝอย ในแต่ละวันโดยเน้นการเลือกใช้สินค้าที่มีความคงทนถาวร การใช้ถุงผ้า หรือ การตระกร้าแทนการใช้ถุงพลาสติกและเลือกใช้ เลือกซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill)

2. ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ จัดโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการใช้สินค้าที่สามารถนำกลับมาใช้ซ้ำ และให้ใช้สินค้าหลาย ๆ ครั้ง ก่อนทิ้ง เช่น ขวดน้ำดื่ม ขวดน้ำอัดลม

3. ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาซ่อมแซมใหม่ จัดโครงการหรือกิจกรรมให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการซ่อมแซม วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายมาใช้ใหม่แทนการซื้อใหม่ เช่น เก้าอี้ โต๊ะ

4. ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้หรือแปรรูป จัดโครงการหรือกิจกรรม รณรงค์ส่งเสริม ให้มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งและให้ความรู้ วิธีการการนำเศษอาหารมาทำเป็นปุ๋ยหมักเพื่อนำมาใช้ในครัวเรือน

5. ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก การจัดโครงการหรือกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมลดและหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีบรรจุภัณฑ์ที่ทำลายยากและก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้ถุงผ้าแทนการใช้ถุงพลาสติก ใช้ใบตองแทนการใช้โฟม

6. ด้านความรู้กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ของผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จัดโครงการ/ กิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น เช่น ให้ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์โทษของขยะมูลฝอยและผลกระทบที่เกิดจากขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะครัวเรือนของผู้นำท้องถิ่นเท่านั้น ควรจะได้ทำการศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). *มาตรฐานการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- _____. (2554). *เอกสารประกอบการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนและหลังการจัดตั้งหรือเปลี่ยนแปลงฐานะ*. กรุงเทพฯ: ส่วนวิจัยและพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง สำนักพัฒนาระบบ รูปแบบและโครงสร้าง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น.
- กันธิกา ทวีรอด และตรีทิพย์ อนงค์ทอง. (2550). *ความรู้และการปฏิบัติตนของผู้ป่วยโรคเบาหวาน ที่มารับบริการที่คลินิกโรคเบาหวาน ศูนย์สุขภาพชุมชน สถานีอนามัยหัวโพ ตำบลหัวโพ อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- กัลยาณี ภูมมาลี. (2550). *พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร*. ปัญหาพิเศษศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาพัฒนาสังคม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เทศบาลตำบลทรายขาว. (2555). *แผนพัฒนาสามปีเทศบาลตำบลทรายขาว พ.ศ. 2556-2558*.
จันทบุรี: งานวิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลทรายขาว.
- เทศบาลตำบลทับช้าง. (2554). *แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลทับช้างประจำปี 2554*.
จันทบุรี: งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เทศบาลทับช้าง.
- เทศบาลเมืองทุ่งสง. (2553). *ปัญหาขยะมูลฝอย แนวทางแก้ไขปัญหา*. วันที่ค้นข้อมูล 29 มิถุนายน 2555, เข้าถึงได้จาก http://www.tungsong.com/Environment/Garbage_n/garbage_10.html.
- ชนกฤต บวกขุนทด. (2553). *การศึกษารูปแบบการจัดการการเก็บขยะชุมชน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบล โนนเมืองพัฒนา อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา*.
โครงการนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิศวกรรมโยธา, สำนักวิชาวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- นพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ, สุภารัตน์ ชัยกิตติภรณ์ และสมปรารถนา สุขเกษม. (2552). *รายงานการวิจัยการจัดการความรู้เรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*.
พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- นพวรรณ ชีระพันธ์เจริญ, อุบล พุ่มสะอาด, ชัชฎาพร ่องอาจ และนภัสนันท์ สัมสันติธรรม. (2550). รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการความรู้เรื่องขยะมูลฝอยและสิ่งแวดล้อม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นิตยา เพียรทรัพย์. (2552). ความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปรเมษฐ ห่วงมิตร. (2550). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนู คลจิดต์. (2550). ความรู้ ทักษะและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย. รายงานการศึกษารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. (2550). เสริมให้นักศึกษาได้เรียนรู้บน Website ด้วยตนเอง. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ยุพา อยู่เย็น, อิมรอน มะลูลีม และวัลย์พร ชินศรี. (2553). การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คพับลิเคชั่น.
- วายุ คงธนจรัส. (2552). ระดับความรู้ของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิกรม อารีราษฎร์. (2547). ความพร้อมของพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) ในการย้ายที่ทำการจากท่าอากาศยานสากลกรุงเทพ (ดอนเมือง) ไปสู่ท่าอากาศยานสากลสุวรรณภูมิ. ปัญหาพิเศษศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- วิรัช โพธิ์ทอง. (2551). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทรายมูล อำเภอองค์รักษ์ จังหวัดนครนายก*. รายงานการศึกษา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, วิทยาลัยการปกครอง,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศูนย์บริการกฎหมายสาธารณสุข. (2535). *คู่มือพระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เล่มที่ 1*
(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: กรมอนามัย.
- สมหญิง นุชปาน. (2553). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบล
บางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถานการณ์ขยะประเทศไทย. (2554). *ผู้จัดการ 360 รายสัปดาห์*. วันที่ค้นข้อมูล 29 มิถุนายน 2555,
เข้าถึงได้จาก: <http://ww.manager.co.th/mgrWeekly/ViewNews.aspx?NewsID=954000067814&TabID=2&>.
- สารทิ สุกใส. (2554). *พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในพื้นที่ องค์การบริหารส่วน
ตำบลกะลุวอเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส*. รายงานการศึกษารัฐประศาสนศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2546). *นโยบายและแผนการส่งเสริมรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2548). *การป้องกันและแก้ไขภาวะ
มลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานนโยบายและแผน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- สุรศักดิ์ กล้าอินทร์. (2552). *ความรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยของ
คณะกรรมการชุมชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย
จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขานโยบาย
สาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว. (2555). *แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว
พ.ศ. (2556-2558)*. จันทบุรี: สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลทรายขาว.
- องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน. (2555). *เอกสารการประชุมองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
อำเภอสอยดาว โครงการกำจัดขยะเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น
จันทบุรี*: องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน.

- องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน. (2555). *แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน พ.ศ. (2556-558)*. จันทบุรี: สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งขนาน.
- องค์การบริหารส่วนตำบลปะตง. (2555). *แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลปะตง พ.ศ. (2556-2558)*. จันทบุรี: สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลปะตง.
- องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน. (2555). *แผนพัฒนาสามปีองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน พ.ศ. (2556-2558)*. จันทบุรี: สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลสะตอน.
- อาภรณ์ รพีเลิศรังสีมันต์. (2551). *ความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น*. รายงานการศึกษา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐศาสตร์, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เอกนรินทร์ กลิ่นหอม. (2553). *การศึกษาความรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันทวี อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย*. ปัญหาพิเศษ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาสาธารณสุขศาสตร์สิ่งแวดล้อม, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Lahey, B. B. (2001). *Psychology an Introduction* (7th ed.). NewYork: McGraw-Hill.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาความรู้และพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้นำท้องถิ่น:
กรณีศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง

1. โปรดอ่านและตอบคำถามตามความเป็นจริง เพื่อให้คำตอบของท่านสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงอย่างสมบูรณ์ ซึ่งข้อมูลส่วนตัวของท่านจะเป็นความลับและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ

2. แบบสอบถามประกอบไปด้วย 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสมัชญา หนูทอง

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () และเติมข้อความในช่องว่างให้ครบ
สมบูรณ์ทุกข้อ

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 18-25 ปี

() 26-35 ปี

() 36-60 ปี

() มากกว่า 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย

() อนุปริญญา

()ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

() เกษตรกรรม

() ค้าขาย

() รับจ้าง

() ข้าราชการ

() ธุรกิจส่วนตัว

() อื่น ๆ ระบุ.....

5. รายได้

() 5,000-10,000 บาท/ เดือน

() 1,0001-15,000 บาท/ เดือน

() 15,001-20,000 บาท/ เดือน

() 20,001-25,000 บาท/ เดือน

() มากกว่า 25,000 บาท/ เดือน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” ที่ท่านคิดว่าถูกต้องเพียงข้อเดียว

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย	ใช่	ไม่ใช่
1. ขยะ คือ เศษของเหลือทิ้งจากกระบวนการผลิตและการใช้สอยของมนุษย์		
2. ขยะ คือ สิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว มีสภาพเก่า ชำรุด เน่าเปื่อย มีทั้งชนิดเปียกและชนิดแห้ง		
3. ขยะที่มีอันตรายสูง ได้แก่ ขยะติดเชื้อ และกากอุตสาหกรรมเป็นพิษ		
4. ขยะที่ย่อยสลายได้ยาก ได้แก่ เศษแก้ว เศษโลหะ และเศษผักผลไม้		
5. ขยะที่เกิดจากโรงพยาบาลส่วนใหญ่เป็นขยะไม่ติดเชื้อ		
6. ขยะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคและพาหะนำโรค		
7. เศษอาหาร เศษผักผลไม้ ไม่สามารถนำไปผลิตเป็นปุ๋ยหมักได้		
8. วัสดุที่เป็นเศษไม้สามารถนำไปเป็นเชื้อเพลิงหุงต้มได้		
9. การลดปริมาณขยะมูลฝอยจะต้องใช้ภาชนะที่ใช้แทนถุงพลาสติก เช่น ใต้ตะกร้า ปิ่นโต ถุงผ้า		
10. เราควรเลือกซื้ออาหารที่ใช้ภาชนะบรรจุ เช่น ถุงพลาสติก เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการกำจัด		
11. ขยะที่เป็นพิษสามารถนำไปทิ้งกองบนพื้นและเผาได้		
12. ถ่านไฟฉาย/แบตเตอรี่รถยนต์ สามารถทิ้งร่วมกับขยะทั่วไปได้		
13. ก่อนนำขยะมูลฝอยไปเผาทำลายทุกครั้งไม่จำเป็นต้องคัดแยกขยะสามารถนำไปเผาได้เลย		
14. การกำจัดขยะมูลฝอย โดยการฝังกลบถ้าทำไม่ถูกวิธีจะให้น้ำใต้ดินเกิดมลพิษ		
15. การคัดแยกขยะทำให้ปริมาณขยะลดน้อยลง		
16. การทิ้งขยะมูลฝอยในแม่น้ำ น้ำไม่เน่าเสียเนื่องจากขยะมูลฝอยถูกน้ำพัดไป		

ความรู้ในการจัดการขยะมูลฝอย	ใช่	ไม่ใช่
17. วิธีกำจัดขยะประเภท ถุงพลาสติก ก่อ่งโฟม สามารถทำลายได้ด้วย การเผาทิ้ง		
18. ขยะมูลฝอยแห้งเป็นขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายด้วยจุลินทรีย์ได้ยาก เช่น เศษไม้ เศษแก้ว เศษโลหะ กระป๋อง		
19. เราสามารถนำขยะ ประเภทกระป๋อง อลูมิเนียม ขวดแก้ว มาหลอมแล้ว นำกลับมาใช้ใหม่ได้		
20. การจัดการขยะ หมายถึง การคัดแยกเป็นพวก ๆ แล้วนำไปทิ้งลงใน แม่น้ำลำคลอง หรือท่อระบาย		

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด เพียงช่องเดียว

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	ทุกครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	ไม่เคยเลย (1)
ด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอย			
1. คริวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่มีความ คงทนถาวร และมีอายุการใช้งานนาน			
2. คริวเรือนของท่านเลือกใช้ถุงพลาสติกใส่ สิ่งของใบใหญ่เพียงใบเดียวมากกว่าใบเล็ก หลาย ๆ ใบ			
3. คริวเรือนของท่านซื้อสินค้าชนิดเติม (Refill) เพื่อลดปริมาณขยะ			

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	ทุกครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	ไม่เคยเลย (1)
ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุมาใช้ใหม่ 1. คริวเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่ต้องส่ง ภาชนะบรรจุคืนแก่ผู้ผลิต เช่น ขวดน้ำดื่ม ขวดน้ำอัดลม			
2. คริวเรือนของท่านนำขวดน้ำหวานหรือขวด แก้วอื่นที่ใช้แล้วมาบรรจุน้ำดื่ม			
3. คริวเรือนของท่านมีการนำกระดาษ ที่เหลือมา ใช้ทำกระดาษโน้ต			
ด้านการนำขยะมูลฝอย วัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุด เสียหาย มาซ่อมแซม 1. คริวเรือนของท่านเมื่อใช้ของแล้วเสียจะมี การนำมาซ่อมแซมแทนการซื้อใช้ใหม่			
2. คริวเรือนของท่านได้นำเศษสิ่งของที่ทิ้ง บางอย่างมาซ่อมแซมใช้ใหม่ เช่น แก้ว			
3. คริวเรือนของท่านมักจะใช้เศษไม้มาแก้ไข ตัดแปลงเพื่อใช้ประโยชน์ได้อีก			
ด้านการนำขยะมูลฝอยเศษวัสดุหมุนเวียน กลับมาใช้หรือแปรรูป 1. คริวเรือนของท่านเก็บรวบรวมขวดหรือ กระป๋องน้ำอัดลม หรือเครื่องดื่มที่บริโภคแล้ว เพื่อขายให้กับผู้รับซื้อของเก่า			
2. คริวเรือนของท่านได้คัดแยกขยะรีไซเคิลหรือ ขยะยังใช้ได้ เช่น แก้ว พลาสติก กระดาษ ฯลฯ ไว้เพื่อขาย			
3. คริวเรือนของท่านนำขยะมูลฝอยสด หรือ เศษอาหารมาหมักทำปุ๋ย			

พฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอย	ทุกครั้ง (3)	บางครั้ง (2)	ไม่เคยเลย (1)
ด้านการหลีกเลี่ยงวัสดุที่ทำลายยาก			
1. ครั้วเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโฟม			
2. ครั้วเรือนของท่านเลือกใช้สินค้าที่หลีกเลี่ยงการใช้ถุงพลาสติก			
3. ครั้วเรือนของท่านหลีกเลี่ยงการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติก เพื่อลดปัญหาสิ่งแวดล้อม			

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....